

Broj: 07-02-979-44/21/06
Mostar, 27.04.2007. godine

Na osnovu člana 14, člana 15, člana 29, člana 32, člana 50. i člana 89. Zakona o električnoj energiji („Službene novine FBiH“ broj 41/02, 24/05, 38/05), člana 12. stav (1) i člana 14. stav (1) Statuta Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj 13/04), člana 31. stav (2), člana 37. stav (4), člana 55. i člana 58. Poslovnika o radu FERK-a („Službene novine FBiH“ broj 59/04), te člana 75. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj 37/05) i člana 9, člana 12, člana 25, člana 52, člana 56, člana 59. i člana 71. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke („Službene novine FBiH“ broj 45/05), rješavajući u drugom tarifnom postupku po zahtjevu Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar primljenim pod brojem 07-02-979/21/06 od 14.11.2006. godine, Regulatorna komisija za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je 27.04.2007. godine na VII. redovnoj sjednici donijela sljedeće

RJEŠENJE

1. Javnom poduzeću „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije odbrava se potreban godišnji prihod od nekvalifikovanih (tarifnih) kupaca zasnovan na priznatim planskim troškovima za bilansiranu proizvodnju električne energije i snage za 2007. godinu u iznosu od 63.599.000 KM.
2. Cijene električne energije na pragu hidroelektrana Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar utvrđene na osnovu odobrenog potrebnog prihoda iz tačke 1. ovog rješenja su:
  - a. HE Mostar: prosječna cijena električne energije u iznosu od 0,04368 KM/kWh sa sljedećom strukturom- jedinična cijena snage u iznosu od 121,47222 KM/kW godišnje i –jedinična cijena električne energije u iznosu od 0,00615 KM/kWh
  - b. HE Jajce I i HE Jajce II: prosječna cijena električne energije u iznosu od 0,03162 KM/kWh sa sljedećom strukturom- jedinična cijena snage u iznosu od 107,57778 KM/kW godišnje i - jedinična cijena električne energije u iznosu od 0,00567 KM/kWh
  - c. PHE Čapljina: prosječna cijena električne energije u iznosu od 0,07611 KM/kWh sa sljedećom strukturom- jedinična cijena snage u iznosu od 29,79318 KM/kW godišnje i - jedinična cijena električne energije u iznosu od 0,01398 KM/kWh
  - d. HE Rama: prosječna cijena električne energije u iznosu od 0,03389 KM/kWh sa sljedećom strukturom- jedinična cijena snage u iznosu od 101,72500 KM/kW godišnje i - jedinična cijena električne energije u iznosu od 0,00558 KM/kWh

- e. HE Peć Mlini: prosječna cijena električne energije u iznosu od 0,08447 KM/kWh sa sljedećom strukturom- jedinična cijena snage u iznosu od 189,96667 KM/kW godišnje i - jedinična cijena električne energije u iznosu od 0,00532 KM/kWh
  - f. Ukupna prosječna cijena električne energije u iznosu od 0,04344 KM/kWh sa sljedećom strukturom - jedinična cijena snage u iznosu od 67,56566 KM/kW godišnje i - jedinična cijena električne energije u iznosu od 0,00689 KM/kWh
3. Prosječne cijene i strukture cijena električne energije na pragu hidroelektrana utvrđene u iznosima navedenim u točki 2. ovog rješenja primjenjuju se radi utvrđivanja tarifnih stavova za snabdijevanje nekvalifikovanih (tarifnih) kupaca Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar počev od 01.04.2007. godine.
  4. Ovo rješenje je konačno.
  5. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje na oglasnoj tabli i web stranici FERK-a, a dispozitiv ovog rješenja i u „Službenim novinama FBiH“.

O b r a z l o ž e n j e

Član 9. stav (1) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke propisuje da FERK vrši analizu i verifikaciju svih troškova koje je elektroprivredno društvo uključilo u svoj potreban prihod, a u skladu sa stavom (3) istog člana sva elektroprivredna društva moraju računovodstvene podatke prikazati odvojeno za sve regulisane i neregulisane djelatnosti, te samo troškovi nastali obavljanjem regulisanih djelatnosti uključuju se u odobreni potrebni prihod. Član 12. istog Pravilnika pored ostalog propisuje da se potreban prihod utvrđuje u djelatnosti proizvodnje za svaku proizvodnu jedinicu elektrane koja proizvodi električnu energiju za nekvalifikovane (tarifne) kupce. Član 25. stav (1) ovog pravilnika propisuje da se cijene električne energije na pragu proizvodnih jedinica određuju na osnovi odobrenog potrebnog prihoda i plana proizvodnje električne energije za nekvalifikovane (tarifne) kupce, koji je uključen u elektroenergetsku bilansu. Članom 52. stav (1) ovog pravilnika propisano je da se tarifni postupak pokreće podnošenjem zahtjeva FERK-u od regulisanog elektroprivrednog društva ili na inicijativu FERK-a, te je u skladu sa stavom (3) istog člana, podnosilac zahtjeva dužan, ukoliko obavlja više elektroprivrednih djelatnosti, podnijeti zahtjev za tarife za svaku djelatnost posebno. U skladu sa članom 56. istog Pravilnika propisano je da je diskrecijsko pravo i ovlaštenje FERK-a prihvatiti predložene tarife ili ih prilagoditi na odgovarajući način, dok je članom 71. propisano da će FERK, uvažavajući načelo postepenog uvođenja međunarodno prihvaćene regulatorne prakse i postepenog uvođenja opšteprihvaćenih međunarodnih standarda u tarifnom postupku, voditi računa o izbjegavanju naglih i velikih promjena tarifa u prelaznom periodu, odnosno o postepenom ukidanju unakrsnih subvencija između elektroprivrednih djelatnosti, kategorija i grupa potrošnje, kao i o postepenosti pri odobravanju stope povrata na vlasnički kapital, te da postepenost u primjeni tarifne metodologije u prelaznom periodu podrazumijeva i postepenost u eventualnim izmjenama tarifa, koje će na kraju prelaznog perioda u potpunosti biti zasnovane na opravdanim troškovima.

Zahtjev

Na osnovu naprijed navedenog, FERK je 14.11.2006. godine primio od podnosioca zahtjeva Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar Zahtjev za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje električne energije upisan pod brojem 07-02-979/21/06, uz koji je dostavio Dodatak D.

U Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje električne energije predložen je potreban prihod proizvodnje električne energije od 64.218.000 KM, te da su „troškovi nabavke i proizvodnje električne energije za 2007. godinu veći za 26.753.112 KM ili za 11,79%, a prosječna cijena (nabavke i proizvodnje) za 18,11%. Ovo znači kako dosadašnje troškove nabavke i proizvodnje, raspoređene prema planiranoj strukturi za 2006. godinu na kategorije potrošača, treba povećati za 18,11% na tarifne stavove za kupce na visokom naponu (110 kV i više), odnosno za 7,70% na tarifne stavove srednjeg (35 kV, 10(20) kV) i niskog napona. Zbog smanjenja plana potrošnje po kategorijama kupaca odnosno zbog smanjenja ukupnog konzuma u odnosu na 2006. godinu da bi se nadoknadili povećani troškovi nabavke, zbog ranije iznesenih razloga, sadašnji nivo cijene proizvodnje i nabavke električne energije treba povećati za 22,42% za kupce na visokom naponu (110 kV i više), a za kategorije kupaca na srednjem i niskom naponu ukupno za 11,16%.“ Uz zahtjev za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje električne energije podnosilac zahtjeva je dostavio i prijedlog tarifnih stavova.

U cilju dopune navedenog zahtjeva, podnosilac zahtjeva je FERK-u dostavio Dopunu Zahtjeva za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje električne energije 20.11.2006. godine primljene pod brojem 07-02-979-01/21/06 uz koju je dostavio podatke o:

- ostvarenim troškovima, prihodima i rashodima u djelatnosti proizvodnje električne energije za 2005. godinu
- projiciranim troškovima, prihodima i rashodima u djelatnosti proizvodnje električne energije za 2007. godinu
- stanju sredstva, obaveza i kapitala u djelatnosti proizvodnje za 2005. godinu.

Dana 21.11.2006. godine podnosilac zahtjeva je FERK-u dostavio Dopunu Zahtjeva za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje električne energije primljene pod brojem 07-02-979-02/21/06 uz koju je dostavio podatke o:

- licenciranim sredstvima u djelatnosti proizvodnje za 2005. godinu,
- broju i strukturi zaposlenih u toku 2005. godine,
- realizovanim dugoročnim kreditima u toku 2005. godine
- stanju obrtnih sredstava u 2005. godini,
- ostvarenim investicijama u 2005. godini za djelatnost proizvodnje,
- ostvorenoj i planiranoj proizvodnji električne energije na pragu generatora i pragu hidroelektrana za 2005. godinu,
- planiranim i ostvarenim zastojsima agregata za 2005. godinu,
- planiranim rezervama akumulirane energije u akumulacijama hidroelektrana.

Dana 04.12.2006. godine podnosilac zahtjeva je FERK-u dostavio Dopunu Zahtjeva za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje električne energije primljene pod brojem 07-02-979-03/21/06 uz koju je dostavio sljedeće dokumente:

- Planiranu elektroenergetsku bilansu za 2007. godinu
- Plan i rebalans Privrednog plana za 2005. godinu
- Izvještaj o poslovanju I-XII 2005. godine.

Prilikom pregleda kompletnosti podnesenog zahtjeva, u skladu sa članom 39. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, a u vezi sa članom 52. stav (2) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, FERK je utvrdio kako podneseni zahtjev nije pripremljen u skladu sa članom 52. stav (5) istog Pravilnika, koji određuje da je zahtjev kompletan kada su uz zahtjev podneseni svi traženi dokumenti, uplaćena jednokratna naknada za obradu zahtjeva i kada je podnosilac zahtjeva dao izjavu pod punom kaznenom i materijalnom odgovornošću da su svi podaci koji su u postupku rješavanja zahtjeva prezentovani pred FERK-om, istiniti i tačni, kao i da Zahtjev ne sadrži sve dokumente i podatke predviđene članom 53. istog Pravilnika, odnosno navedene u Prilogu 2. tog Pravilnika. Također, utvrđeno je kako podnosilac zahtjeva nije ispunio obavezu iz člana 54. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, kojim je određeno da regulisano elektroprivredno društvo koje podnosi zahtjev za tarifu u skladu sa ovim pravilnikom mora dostaviti pojedinačna obavještenja o zahtjevu svim svojim kupcima na isti način na koji im distribuiše fakture, te je istim članom propisan sadržaj tog obavještenja.

Zbog navedenog, FERK je, postupajući u skladu sa članom 40. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, odnosno članom 52. stav (4) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, dostavio podnosiocu zahtjeva Obavještenje o nedostacima podnesenih Zahtjeva za odobrenje tarifa u djelatnostima proizvodnje, distribucije i snabdijevanja električnom energijom br. 07-02-979-04/21/06 od 14.12.2006. godine, kojim je podnosiocu zahtjeva odredio rok od osam dana od dana prijema obavještenja da u obavještenju navedenu dokumentaciju dostavi u FERK u pisanom i elektronskom obliku.

U ostavljenom roku od osam dana od dana prijema Obavještenja o nedostacima, podnosilac zahtjeva je FERK-u dostavio dopis primljen u FERK 22.12.2006. godine pod brojem 07-02-979-05/21/06, uz koji je dostavio dio tražene dokumentacije i podataka. Dio tražene dokumentacije i podataka podnosilac zahtjeva je dostavio naknadno i uz dopis primljen pod brojem 07-02-979-06/21/06 od 29.12.2006. godine. U dopisu od 09.01.2007. godine koji je u FERK primljen pod brojem 07-02-979-07/21/06, podnosilac zahtjeva je dostavio FERK-u novi prijedlog Tarifnih stavova za prodaju električne energije nekvalifikovanim (tarifnim) kupcima s datumom primjene od 01.01.2007. godine.

Uz dopis od 09.01.2007. godine, podnosilac zahtjeva je dostavio i izmjenu Dodatka D. (Obrazloženje cijena električne energije), kojeg je dostavio uz Zahtjev 14.11.2006. godine, u kojoj je naveo potreban prihod djelatnosti proizvodnje u iznosu od 67.875.400 KM kojeg je dobio „uz zadržavanje iste odobrene proizvodne prosječne cijene za 2006. godinu u iznosu od 46,49 KM/MWh. Troškovi nabavke i proizvodnje u 2007. godini veći su za 53.469.522, 95 KM ili za 23,57% u odnosu na 2006. godinu, a prosječna cijena veća je za 22,245 KM/MWh

ili 11,374 EUR/MWh ili 33,33 %. Ovo znači da dosadašnje troškove nabavke i proizvodnje raspoređene prema planiranoj strukturi treba alocirati na kategorije i grupe kako slijedi:

- važeće tarifne stavove za kategoriju 110 kV i više
- važeće u 2006. godini za nabavljenu i proizvedenu električnu energiju uvećati za 33,33%
- tarifne stavove za kategorije srednjeg i niskog napona, ukupne troškove nabavke i proizvodnje električne energije te distribucije i snabdijevanja treba uvećati prosječno za 14,14% .

Alocirajući povećane troškove na kategorije kupaca dolazimo do različitih povećanja postojećih tarifnih stavova pa na taj način dolazimo i do djelomičnog restrukturiranja cijena između pojedinih kategorija što predstavlja jedan od ciljeva u prelaznom periodu. Povećanje cijena po kategorijama iznosi:

- 110 kV i više	33,33%
- 35 kV	24,39%
- 10 kV	19,93%
- domaćinstva 0,4 kV	20,19,%
- javna rasvjeta 0,4, kV	17,69 %
- ostala potrošnja 0,4 kV	14,79% “

Osim navedenog dopunjavanja dokumentacije podnesene uz Zahtjev za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje električne energije u naprijed navedenim dopisima, podnosilac zahtjeva JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar je obavijestio FERK 22.12.2006. godine dopisom primljenim pod brojem 07-02-1113-02/06 o realizaciji tendera, koji su raspisani za nabavu električne energije za 2007. godinu. Navedeno je kako je, u skladu sa raspisanim konkursima, a za osiguranje nedostajuće energije, JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar osigurala od JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo 658 GWh, EFT-a 438 GWh, Korlea-e 438 GWh, te Ezpada-e 438 GWh, što ukupno iznosi 1.972 GWh. JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar je navela da je, uz proizvodnju iz vlastitih elektrana od 1.464 GWh za 2007. godinu, konačno uspjela zatvoriti elektroenergetsku bilansu za 2007. godinu, te da su ugovori o nabavi električne energije potpisani.

U skladu sa članom 9. i 71. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, FERK je 23.01.2007. godine donio Odluku o provedbi drugog tarifnog postupka br. 07-07-83-01/07, na osnovu podataka koje je dostavio podnosilac zahtjeva, a zadržao je pravo da tokom tarifnog postupka zahtjeva svu traženu, a nedostajuću dokumentaciju, podatke i informacije, kao i dostavljanje procjene istih od podnosioca zahtjeva, s tim da je FERK zadržao i pravo vlastite procjene istih, a sve u skladu sa Pravilnikom za tarifnu metodologiju i tarifne postupke. Istom odlukom FERK je utvrdio kako je započeo drugi tarifni postupak, kao i postupak formalne rasprave po Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje električne energije primljenim pod brojem 07-02-979/21/06 od 14.11.2006. godine podnosioca zahtjeva JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, te odredio mjesto i vrijeme održavanja formalne rasprave u skladu sa članom 50. stav (1) Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a. Dana 23.01.2007. godine FERK je donio i Odluku o imenovanju voditelja postupka u drugom tarifnom postupku br. 07-07-83-02/07, kojom je imenovao voditelja postupka formalne rasprave, odredio njegova ovlaštenja i obaveze, kao i zaposlenike FERK-a, koji zajedno s imenovanim voditeljem postupka pripremaju konačni pisani izvještaj,

te kojom odlukom je određeno kako imenovani voditelj postupka i zaposlenici FERK-a izvještaj dostavljaju stranama u postupku na komentare, koje voditelj postupka i imenovani zaposlenici FERK-a zajedno s izvještajem dostavljaju na razmatranje FERK-u prije njegove konačne odluke.

U skladu sa članom 45. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, FERK je 24.01.2007. godine u „Dnevnom listu“ i „Dnevnom avazu“, kao i na svojoj web stranici, u Obavještenju za javnost obavijestio javnost o održavanju formalne rasprave o podnesenom Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje električne energije, a kojom je javnost upoznata i sa osnovnim elementima podnesenog zahtjeva, te su zainteresovana lica obaviještene kako mogu podnijeti svoje pisane komentare na podnesene zahtjeve do 31.01.2007. godine do 12:00 sati. Isti rok je određen i za podnošenje zahtjeva za sticanje statusa umješača u formalnoj raspravi od pravnog ili fizičkog lica pod uslovom da ista pravodobno podnese zahtjev za sticanje statusa umješača, kao i da ima direktan interes u postupku, koji je različit od opšteg javnog interesa i da raspolaže podacima i činjenicama od važnosti za formalnu raspravu u drugom tarifnom postupku koji se vodi pred FERK-om, što FERK ocjenjuje u svakom pojedinačnom slučaju.

U određenom roku za podnošenje pisanih komentara na zahtjev zainteresovanih lica, u FERK-u je pod brojem 07-02-979-12/21/06, 31.01.2007. godine primljen jedan komentar od fizičkog lica koji upozorava FERK na visinu važećih tarifnih stavova i prevelik iznos koji se plaća za mjerno mjesto, kao i na prevelik zahtjev za povećanjem cijena koje je podnio podnosilac zahtjeva.

Nakon roka za podnošenje pisanih komentara na zahtjev, JP „Broćanac“ Čitluk je podnijelo 06.02.2007. godine svoje komentare na zahtjev primljene pod brojem 07-02-979-23/21/06 u kojima se navodi uticaj povećanja cijena električne energije na normalno poslovanje JP „Broćanac“ Čitluk.

Dana 13.12.2006. godine FERK je pod brojem 07-02-1113/06 primio od podnosioca zahtjeva dopis kojim FERK obavještava da i pored provedenih javnih konkursa i direktnih pregovaračkih postupaka nije osigurao potrebnih 908 GWh i u kojem traži primjenu člana 75. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke. Povodom ovog dopisa, FERK je 14.12.2006. godine pod brojem 07-02-1113-01/06 od podnosioca zahtjeva zatražio dostavu izvještaja o realizaciji tendera o nabavci električne energije za 2007. godinu. Na osnovu zahtjeva FERK-a podnosilac zahtjeva je 22.12.2006. godine FERK-u dostavio informaciju primljenu pod brojem 07-02-1113-2/06 u kojoj FERK obavještava o potpisanim ugovorima za nabavku 1972 GWh na osnovu kojih je uspio zatvoriti elektroenergetsku bilansu za 2007. godinu.

Dana 25.01.2007. godine pod brojem 07-02-979-09/21/06 FERK je primio dopis podnosioca zahtjeva, u kojem je isti naveo da je FERK u skladu sa članom 72. stav (2) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke propustio pokrenuti tarifni postupak za 2007. godinu u 2006. godini, te takvu odluku tek donio 23.01.2007. godine na zahtjev podnosioca zahtjeva. Naveo je i da rokovi provođenja formalnih rasprava za regulisane

djelatnosti istog, kako su navedeni u Odluci o provedbi drugog tarifnog postupka br. 07-07-83-01/07 od 23.01.2007. godine, ugrožavaju interese i potrebe svih kupaca podnosioca zahtjeva i rad cijelog elektroenergetskog sistema i poslovanje podnosioca zahtjeva. Navedeno je da Odluka o provedbi drugog tarifnog postupka dovodi podnosioca zahtjeva u situaciju da isti neće moći ispunjavati obaveze po sklopljenim ugovorima za nabavku električne energije u 2007. godini, što će imati za posljedicu otkazivanje ugovora za nabavku električne energije, a time je ugroženo snabdijevanje svih nekvalifikovanih (tarifnih) kupaca. Navedeno je i da se traži primjena člana 75. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, jer se samo dosljednom primjenom ovog člana može osigurati normalan rad elektroenergetskog sistema, poslovanje podnosioca zahtjeva i osiguranje električne energije za sve nekvalifikovane (tarifne) kupce. U dopisu se traži, da se, kako su nastale izvanredne okolnosti u skladu sa članom 75. navedenog pravilnika, donesena Odluka o provođenju drugog tarifnog postupka hitno revidira i donese odluka o novim tarifnim stavovima za 2007. godinu, najkasnije do kraja februara 2007. godine, te da će, ukoliko se u ovom roku ne završi tarifni postupak, svu odgovornost za posljedice snositi FERK.

U povodu ovog dopisa primljenog pod brojem 07-02-979-09/21/06, FERK je 26.01.2007. godine uputio podnosiocu zahtjeva dopis br. 07-02-979-10/21/06, 07-02-980-07/22/06 i 07-02-981-08/23/06. U svom dopisu, FERK je obavijestio podnosioca zahtjeva da, s obzirom da je JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar 14.11.2006. godine podnijela zahtjeve za odobrenje tarifa i to za djelatnosti proizvodnja, distribucija i snabdijevanje električnom energijom, nije bilo potrebe da FERK donese posebnu odluku o roku za podnošenje zahtjeva za odobrenje tarifa u drugom tarifnom postupku, a sa članom 52. stav (1) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, kojim je propisano da se tarifni postupak pokreće podnošenjem zahtjeva FERK-u od regulisanog elektroprivrednog društva ili na inicijativu FERK-a. FERK je u navedenom dopisu odbio tvrdnje podnosioca zahtjeva kako je FERK svojom Odlukom o pokretanju drugog tarifnog postupka ugrozio nabavku nedostajuće električne energije od JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, te je naveo da FERK niti želi niti ima mogućnosti uticati na planiranje i provođenje nabavke električne energije za potrebe kupaca ovog javnog preduzeća. Naveo je i da je podnosiocu zahtjeva, u skladu sa Zakonom o električnoj energiji, izdata Početna Dozvola za rad - licenca za snabdijevanje električnom energijom 1. reda pod uslovom urednog snabdijevanja električnom energijom kupaca kojima nije dozvoljen slobodan izbor isporučioca električne energije uz pridržavanje propisanih tarifa električne energije i ekonomične kupovine električne energije. FERK je podsjetio podnosioca zahtjeva da je isti, prema prilogu koji je dostavio 14.11.2006. godine uz zahtjeve za pokretanje tarifnog postupka pod punom materijalnom i kaznenom odgovornošću tvrdio da ukupni troškovi nabavke u skladu sa provedenim javnim konkursom za nedostajuće količine električne energije za nekvalifikovane (tarifne) kupce iznose 1.908 GWh odnosno 189.393.172 KM i kako prema tome prosječna nabavna cijena iznosi 99,26 KM/MWh ili 50,75 EUR/MWh. Naveo je i da je podnosilac zahtjeva svojim dopisom od 22.12.2006. godine, koji je u FERK primljen pod brojem 07-02-1113-02/06 obavijestio FERK, kako su postupci nabave električne energije završeni 22.12.2006. godine, ali da od tada FERK-u nije dostavio nikakve informacije vezane za predmetne nabave i sklopljene ugovore po istima, uključujući i dinamiku plaćanja, dok je dokumentaciju uz zahtjeve za odobrenje tarifa i to za djelatnosti proizvodnja, distribucija i opskrba električnom energijom dopunjavao dva mjeseca i to od 14.11.2006. godine kao dana podnošenja navedenih zahtjeva sve do posljednje dopune

22.1.2007. godine kada je tek dostavio dio potrebne dokumentacije za određivanje tarifa opskrbe. Također, FERK je upozorio podnosioca zahtjeva da, u skladu navedenom, isti nije FERK-u dokazao kako je došlo do izvanrednih okolnosti kojima bi bilo ugroženo snabdijevanje nekvalifikovanih (tarifnih) kupaca električnom energijom, te da odgovornost za planiranje i nabavu električne energije, kao i za nepotpuno i neuredno dostavljanje dokumentacije uz zahtjeve za odobrenje tarifa snosi JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar. FERK je naveo i da će provesti tarifni postupak što učinkovitije, provodeći sve svoje aktivnosti, uključujući i utvrđivanje opravdanih troškova reguliranog elektroprivrednog društva, kao i do sada, na način propisan Zakonom o električnoj energiji, a u skladu ovlaštenjima i obvezama koje su FERK-u dane kroz odredbe ovog zakona.

Umješači

Dana 24.1.2007. godine, FERK je primio dopis - Zahtjev za sticanje statusa umješača u ovom postupku formalne rasprave primljen pod brojem 07-02-979-08/21/06 podnosioca „Aluminij“ d.d. Mostar, koji je naveo da isti ima iznimno velik interes za sticanje statusa umješača u postupku formalne rasprave za proizvodnju električne energije po zahtjevu JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, jer kompletna isporuka električne energije ide preko tog javnog preduzeća, kao i iz razloga što je „Aluminij“ d.d. Mostar najveći potrošač električne energije u Federaciji BiH i Bosni i Hercegovini, te je naveo da je njegov interes da kroz status umješača doprinese iznalaženju najboljih rješenja kod donošenja tarifa za električnu energiju u 2007. godinu. Naveo je i da postoji mogućnost da „Aluminij“ d.d. Mostar osigura jedan dio električne energije za svoje potrebe preko JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, te da bi u tom slučaju tarife za preostali dio energije bile znatno povoljnije.

Dana 30.01.2007. godine, FERK je primio dopis - Zahtjev za sticanje statusa umješača u ovom postupku odobravanja tarifa JP „Elektroprivreda HZ HB“, d.d. Mostar, primljen pod brojem 07-02-979-11/21/06 podnosioca zahtjeva B.S.I. d.o.o. Jajce, koji je naveo kako isti pripada kategoriji kupaca 110 kV i više i to kao kvalifikovani kupac, koji ne koristi taj status, a koji se bavi proizvodnjom ferolegura sa prosječnom mjesečnom potrošnjom električne energije od 15.000 MWh (samo za rad peći, ne uključujući tu i pomoćna postrojenja) pri čemu sa sadašnjom cijenom električne energije udio troškova za električnu energiju u gotovom proizvodu prelazi 45-50%, te da bi svako povećanje za istog značilo nemogućnost daljeg održanja ekonomski opravdane proizvodnje, ali da pri tome drži i da su zahtjevi JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar u pogledu povećanja cijene neprihvatljivi, te da se iz svih tih razloga obraća kao zainteresovana strana za učestvovanje u raspravi vezano za formiranje cijena za kategoriji kupaca 110 kV i više. Ovaj podnosilac Zahtjeva za sticanje statusa umješača naveo je i da je zainteresovan u postupku rasprave dobiti mogućnost utvrđivanja jesu li troškovi distribucije uračunati u tarifu, te da smatra kako postoji subvencija između pojedinih kategorija potrošnje, a kako ne želi i ne može plaćati za ostale kategorije potrošača. Naveo je i kako bi, kao kupac sa statusom kvalifikovanog kupca, mogao u 2007. godini pronaći i dobavljati električnu energiju po povoljnijoj cijeni, što bi uticalo na količinu električne energije koju uvozi JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, jer ukoliko bi isti nabavljao određenu količinu električne energije, to bi imalo pozitivan učinak na negativnu elektroenergetsku bilansu JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar.

Također, 31.01.2007. godine, FERK je primio dopis - Zahtjev za sticanje statusa umješača u ovom postupku odobravanja tarifa JP „Elektroprivreda HZ HB,, d.d. Mostar, primljen pod brojem 07-02-979-15/21/06 podnosioca zahtjeva Udruženje poslodavaca FBiH.

Rješavajući po podnesenim zahtjevima za sticanje statusa umješača u postupku pokrenutom po Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje električne energije JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, FERK je donio 02.02.2007. godine Zaključak broj 07-02-979-16/21/06, kojim se odobrava Zahtjev za sticanje statusa umješača podnosioca „Aluminij“ d.d. Mostar, Zaključak broj 07-02-979-17/21/06, kojim se odobrava Zahtjev za sticanje statusa umješača podnosioca B.S.I. d.o.o. Jajce i Zaključak broj 07-02-979-18/21/06, kojim se odobrava Zahtjev za sticanje statusa umješača podnosioca Udruženje poslodavaca FBiH.

U skladu sa članom 48. stav (2) Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, FERK je putem Obavještenja br. 07-02-979-22/21/06 od 02.02.2007. godine obavijestio podnosioca zahtjeva JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar o odobrenju statusa umješača u drugom tarifnom postupku „Aluminiju“ d.d. Mostar, B.S.I. d.o.o. Jajce i Udruženju poslodavaca FBiH.

Povodom navedenog Obavještenja FERK-a, podnosilac zahtjeva je pod brojem 07-02-979-26/21/06 dana 16.02.2007. godine dostavio FERK-u Dopis - Prigovor na Zaključke FERK-a od 02.02.2007. godine br. 07-02-979-17/21/06, br. 07-02-980-13/22/06, br. 07-02-981-14/23/06 i br. 07-02-979-16/21/06 o odobrenju statusa umješača, u drugom tarifnom postupku B.S.I. d.o.o. Jajce i „Aluminij“ d.d. Mostar, kupce koji su stekli status kvalifikovanog kupca, a u kojem je zatražio da FERK preispita i poništi Zaključke FERK-a od 02.02.2007. godine o odobrenju statusa umješača u drugom tarifnom postupku. U navedenom Dopisu, podnosilac zahtjeva se pozvao na Odluku o obimu, uslovima i vremenskom rasporedu otvaranja tržišta električne energije u BiH, član 5. stav (2), u skladu kojem kupac koji ispunjava uslove i kriterije za dobivanje statusa kvalifikovanog kupca može zadržati status nekvalifikovanog (tarifnog) kupca ako procijeni da je to u njegovom interesu. Naveo je i da je, s obzirom da su se kupci koji su dobili status kvalifikovanog kupca izjasnili i procijenili da im je u interesu zadržati status nekvalifikovanog (tarifnog) kupca te samom mogućnošću da se u prelaznom periodu izjašnjavaju, ako im je to u interesu, kao nekvalifikovani (tarifni) kupci, istim data povlaštenost na štetu ostalih nekvalifikovanih (tarifnih) kupaca, te da smatra da isti u postupku javne rasprave u tarifnom postupku ne mogu učestvovati u statusu umješača, te uticati na proces tarifnog postupka i vrijednost tarifa i tarifnih stavova u interesu njih samih, a na štetu ostalih nekvalifikovanih (tarifnih) kupaca. Dalje se podnosilac zahtjeva osvrnuo na to da se u obrazloženju Zaključaka navodi: „Podnosilac je posebno naglasio kako postoji mogućnost B.S.I. d.o.o. Jajce i „Aluminija“ d.d. Mostar da osiguraju jedan dio električne energije za svoje potrebe preko JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, što bi imalo pozitivan učinak na negativnu elektroenergetsku bilansu JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar“, te je naveo da mora upozoriti da JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar nije dobila nikakav zahtjev za eventualno osiguranje električne energije od samih velepotrošača, kako to FERK navodi u Zaključku, te da mu nije jasno na koji bi se način takav vid osiguranja električne energije realizovao.

Na osnovu pažljivog razmatranja svih navoda iz Dopisa podnosioca zahtjeva, FERK je putem Dopisa - Odgovor na Prigovor na Zaključke FERK-a od 02.02.2007. godine o odobrenju statusa umješača u drugom tarifnom postupku br. 07-02-979-27/21/06, 07-02-980-19/22/06 i 07-02-981-21/23/06 od 19.02.2007. godine istom dao određena pojašnjenja. Pojasnio je da je prilikom objave Obavještenja za javnost o podnesenim Zahtjevima za odobrenja tarifa za djelatnost proizvodnje, distribucije i snabdijevanja električnom energijom podnosioca zahtjeva JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, FERK u skladu sa svojim pravilima i propisima, dao mogućnost bilo kojem zainteresovanom licu, pa tako i bilo kojem nekvalifikovanom (arifnom) kupcu, da stekne status umješača, ukoliko dokaže da ima direktan interes u postupku po zahtjevu za odobrenje tarifa ili po prijedlogu tarifnih stavova u vezi kojeg podnosi zahtjev za sticanje statusa umješača, a koji je različit od opšteg javnog interesa i da raspolaže podacima i činjenicama od značaja za formalnu raspravu u drugom tarifnom postupku koji se vodi pred FERK-om. FERK je napomenuo da su „Aluminij“ d.d. Mostar i B.S.I. d.o.o. Jajce stekli status kvalifikovanog kupca u skladu sa odredbama Pravilnika o sticanju statusa kvalifikovanog kupca („Službene novine FBiH“ br. 53/06), te da su se, u skladu sa navedenim Pravilnikom, članom 9. stav (1) tačka b), isti opredjelili da u 2007. godini ne koriste pravo izbora svog snabdjevača i da se snabdijevaju kao nekvalifikovani (tarifni) kupci od snabdjevača nekvalifikovanih (tarifnih) kupaca u 2007. godini. FERK je naveo pri tome i da su, na osnovu navedenog, isti imali mogućnost, kao bilo koji drugi nekvalifikovani (tarifni) kupac, podnijeti zahtjev za sticanje statusa umješača, a da se prilikom rješavanja zahtjeva za sticanje statusa umješača „Aluminija“ d.d. Mostar i B.S.I. d.o.o. Jajce, FERK rukovodio razlozima obrazloženim u Zaključcima, a koji se odnose na to da je, prema podacima kojima FERK raspolaže, „Aluminij“ d.d. Mostar najveći kupac električne energije u Federaciji Bosne i Hercegovine, a B.S.I. d.o.o. Jajce jedan od većih kupaca električne energije kojeg snabdijeva JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, te da cijene električne energije direktno utiču na njihovo poslovanje i da upravo ove činjenice idu u prilog postojanja direktnog interesa „Aluminija“ d.d. Mostar i B.S.I. d.o.o. Jajce za učestvovanje u drugom tarifnom postupku kao umješača. FERK je skrenuo pažnju podnosiocu zahtjeva da u citiranim dijelovima obrazloženja Zaključaka, FERK samo pojašnjava ono što je podnosilac zahtjeva za sticanje statusa umješača pored već pomenutog naveo u svom zahtjevu, a da se prilikom odobravanja statusa umješača, FERK vodio razlozima, koje je jasno naveo u obrazloženju Zaključaka, te je podsjetio podnosioca zahtjeva da ukoliko tokom drugog tarifnog postupka, neka od strana u postupku bude raspolagala novim činjenicama ili novim dokazima, dužnost je te strane u postupku, u cilju utvrđivanja svih relevantnih činjenica, iznijeti iste tokom postupka i da će se o istim raspravljati na pripremnim i formalnim raspravama. FERK je naveo da uvažavajući sve naprijed navedeno, u skladu sa važećim zakonima, te pravilima i propisima FERK-a, FERK nema mogućnost poništavanja predmetnih Zaključaka.

Pripremna rasprava

Postupajući u skladu sa članom 51. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, imenovani voditelj postupka je zakazao pripremnu raspravu u drugom tarifnom postupku po podnesenom Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje električne energije podnosioca zahtjeva Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne,, dioničko društvo Mostar. Dana 20.02.2007. godine održana je pripremna rasprava za formalnu raspravu po Zahtjevu za odobrenje tarifa za

djelatnost proizvodnje primljenom pod brojem 07-02-979/21/06 od 14.11.2006. godine, u prisustvu ovlaštenih predstavnika podnosioca zahtjeva JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, umješača „Aluminija“ d.d. Mostar, zaposlenika FERK-a i voditelja postupka. Umješači B.S.I. d.o.o. Jajce i Udruženje poslodavaca FBiH, iako uredno pozvani, nisu prisustvovali pripremnoj raspravi. U pozivu za pripremnu raspravu podnosilac zahtjeva je pozvan da do 08.02.2007. godine, a umješači do 09.02.2007. godine u FERK dostave prijedlog plana za podnošenje i davanje odgovora za informacijama kao i prijedlog pitanja koja će se obrađivati na raspravi, dokaza i ostalih proceduralnih pitanja kao što su:

1. Fiksni i varijabilni troškovi proizvodnje električne energije
2. Ukupan iznos i struktura troškova Direkcije društva i sektora za 2005. godinu i projekcije troškova za 2007. godinu
3. Ukupan iznos i struktura troškova Ureda izvršnog direktora proizvodnje električne energije za 2005. godinu i projekcije troškova za 2007. godinu
4. Alociranje troškova Direkcije društva i korišteni ključevi alokacije ovih troškova na djelatnost proizvodnje
5. Alociranje troškova Ureda izvršnog direktora proizvodnje električne energije i ključevi koji su korišteni za alokaciju ovih troškova na pojedine hidroelektrane u sklopu Proizvodnje električne energije
6. Stvarno stanje zaposlenih i usklađenost sa sistematizacijom JP
7. Donatorska sredstva, koja ste dobili, koja ste odobrili ili koja su odobrena u reklame
8. Kreditna sredstva (visina kredita, potpisani ugovori o kreditima, rok otplate kredita, kamatne stope)
9. Troškovi održavanja (materijal i usluge), te plan održavanja
10. Trošak amortizacije
11. Struktura ostalih varijabilnih troškova u tabeli Potrebnog prihoda
12. Struktura ostalih fiksnih troškova u tabeli Potrebnog prihoda
13. Raspored uplate regulatorne naknade tokom 2007. godine s obzirom na formiranje snabdijevanja
14. Ostali prihodi
15. Prihodi od izvoza
16. Planiranje ukupne potrošnje električne energije
17. Planiranje moguće proizvodnje električne energije po elektranama, problematika važećih vodoprivrednih ograničenja, koordinacija rada s drugim hidroelektranama sliva
18. Ostvarena proizvodnja električne energije
19. Vršno opterećenje EES-a
20. Udio pojedinih kategorija i grupa potrošnje u vršnom opterećenju EES-a
21. Formiranje cijena električne energije na pragu proizvodnih jedinica
22. Struktura finansiranja izgradnje HE Mostarsko Blato, krediti uzeti za izgradnju ove elektrane, otplatni periodi kredita kao i visina mjesečnih obroka koje JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar otplaćuje po pitanju ovih kreditnih sredstva kao i visine kamata na potpisane kredite.

Do naznačenog roka podnosilac zahtjeva i umješači B.S.I. d.o.o. Jajce i Udruženje poslodavaca FBiH nisu dostavili navedeno, dok je umješač „Aluminij“ d.d. Mostar 08.02.2007. godine dostavio svoj prijedlog pitanja primljenih pod brojem 07-02-979-24/21/06.

Prijedlog pitanja umješača „Aluminij“ d.d. Mostar, voditelj postupka je dostavio podnosiocu zahtjeva 09.02.2007. godine uz dopis br. 07-02-979-25/21/06.

Kako bi odredili odgovarajuće tarife, utvrdili potreban prihod za djelatnost proizvodnje JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, kao i cijene na pragu hidroelektrana FERK mora razmotriti sve troškove, iznos regulatorne osnovice, kao i stope povrata na regulatornu osnovicu uključene u potreban prihod podnosioca zahtjeva za 2007. godinu. FERK je započeo drugi tarifni postupak na osnovi podataka koje je dostavio podnosilac zahtjeva, s jasnom namjerom da tokom tarifnog postupka u skladu sa Pravilnikom za tarifnu metodologiju i tarifne postupke insistira da podnosilac zahtjeva dostavi svu traženu, a nedostajuću dokumentaciju, podatke i informacije, kako bi FERK utvrdio troškove i potreban prihod s određenim nivoom sigurnosti. U skladu sa tim zaposlenici FERK-a su podnijeli JP „Elektroprivredi HZ HB“ d.d. Mostar nekoliko zahtjeva za informacijama koje će biti predmet rasprave na formalnoj raspravi.

Podnosilac zahtjeva na pripremnoj raspravi nije predložio pitanja za raspravljanje i izvođenje dokaza na formalnoj raspravi.

Osim zaposlenika FERK-a, predstavnik umješača „Aluminij“ d.d. Mostar, na pripremnoj raspravi postavio je pitanja, koja je prethodno dostavio FERK-u 09.02.2007. godine pod brojem 07-02-979-24/21/06, te koja su dostavljena istog dana podnosiocu zahtjeva pod brojem 07-02-979-25/21/06, a glasila su:

1. Kolika je ukupna ostvarena proizvodnja (GWh) u 2005. i 2006. godini, te kolika je ukupna planirana proizvodnja za 2007. godinu u elektranama JP „Elektroprivrede HZ HB“ d.d. Mostar?
2. Obrazložiti povećanje troškova amortizacije s 26.619.000 KM u 2005. godini na 30.005.000 KM u 2006. godini (povećanje za cca. 13%, stavka 16 u dokumentu PH-5)?
3. Obrazložiti povećanje iznosa u stavci 36 (Sredstva u pripremi) sa 7.309.000 KM u 2005. godini na 110.044.000 KM u 2007. godini (stav 36 u dokumentu PH-5)?
4. Koliki je iznos prodane električne energije u 2006. godini i po kojoj cijeni, koja je proizvedena u JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar?

Na pripremnoj raspravi voditelj postupka je podnosiocu zahtjeva ostavio rok da do 23.02.2007. godine do 12:00 sati u FERK dostavi podatke u smislu diskusija po pojedinim pitanjima zaposlenika FERK-a, s tim da to ne isključuje mogućnost da na formalnoj raspravi strane u postupku iznesu dodatne dokaze i činjenice vezane za predmet raspravljanja.

Na pripremnoj raspravi zaposlenici FERK-a i podnosilac zahtjeva su utvrdili da je raspravljanje o nekim pitanjima s pripreme rasprave zaključeno te da o njima nema potrebe za daljim raspravljanjem na formalnoj raspravi, što je konstatovano u zapisniku s pripreme rasprave.

Formalna rasprava

Dana 28.02.2007. godine održana je formalna rasprava po Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje električne energije primljenom pod brojem 07-02-979/21/06 od 14.11.2006. godine u drugom tarifnom postupku, u prisustvu ovlaštenih predstavnika podnosioca zahtjeva JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, umješača „Aluminij“ d.d. Mostar, umješača „B.S.I“ d.o.o. Jajce, članova FERK-a, zaposlenika FERK-a i voditelja postupka.

Umješač Udruženje poslodavaca FBiH, iako uredno pozvan nije bio prisutan na formalnoj raspravi.

Na formalnoj raspravi je konstatovano da je FERK 23.0.2007.godine pod brojem 07-02-979-32/21/06 primio od podnosioca zahtjeva odgovore na pitanja postavljena na pripremnoj raspravi kako je to konstatovano zapisnikom s pripreme rasprave, osim sljedećih pitanja broj: 12, 21, 22, 27, 28 i 29.

Na formalnoj raspravi je konstatovano kako je 26.02.2007. godine pod brojem 07-02-979-34/21/06 umješaču „Aluminij“ d.d. Mostar dostavljena dokumentacija koju je u skladu sa Zapisnikom s pripreme rasprave od 20.02.2007. godine dostavio podnosilac zahtjeva, a koja se odnosi na pitanje broj 2 i pitanje broj 3 koje je kao umješač na pripremnoj raspravi postavio podnosiocu zahtjeva, a koja se također odnosi na pitanje broj 13 i pitanje broj 17 koje je postavilo osoblje FERK-a na istoj pripremnoj raspravi.

Umješač Aluminij d.d. Mostar postavio je na formalnoj raspravi sljedeća pitanja definisana kao u zapisniku s pripreme rasprave:

Pitanje br. 1: (pitanje broj 2. s pripreme rasprave)

Čime se obrazlaže povećanje troškova amortizacije s 26.619.000 KM u 2005. godini na 30.005.000 KM u 2007. godini (povećanje za cca 13 %, stavka 16. u dokumentu PH-5)?

Pitanje br. 2: (pitanje broj 3 s pripreme rasprave)

Čime se obrazlaže povećanje iznosa u stavci 36.(sredstva u pripremi) sa 7.309.000 KM u 2005. godini na 110.440.000 KM u 2007. godini (stava 36. u dokumentu PH-5)?

Pitanje br. 3: (pitanje broj 4 s pripreme rasprave)

Koliki je iznos prodane električne energije u 2006. godini i po kojoj cijeni, koja je proizvedena u JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar?

Podnosilac zahtjeva je na formalnoj raspravi umješaču „Aluminij“ d.d. Mostar na pitanje umješača broj 2 odgovorio da ostaje kod obrazloženja datog zaposlenicima FERK-a i da će dostaviti specifikacije, dok je voditelj postupka skrenuo pažnju umješaču da može izvršiti uvid u dostavljenu dokumentaciju u prostorijama FERK-a. Na pitanje umješača broj 3 podnosilac je odgovorio da nije bilo izvoza električne energije iz domaće proizvodnje.

Umješač „B.S.I“ d.o.o. Jajce nije na formalnoj raspravi iznio pitanja za raspravljanje niti predložio izvođenje dokaza.

Voditelj postupka je za pitanje nabavke dodatnih količina električne energije u iznosu od 100 MWh skrenuo pažnju umješaču Aluminiju d.d. Mostar i podnosiocu zahtjeva da su o svim eventualnim činjenicama i dokazima o tom pitanju dužni obavijestiti FERK, te da su u slučaju nekih međusobnih ugovornih odnosa po tom pitanju iste dužni FERK-u dostaviti odmah, a najkasnije do 07.03.2007. godine odnosno do 09.03.2007. godine na formalnu raspravu po Zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost snabdijevanje električnom energijom primljenim pod brojem 07-02-981/23/06 od 14.11.2006. godine u drugom tarifnom postupku. Isti nalog Voditelj postupka je dao i umješaču „B.S.I.“ d.o.o. Jajce.

Na osnovu zapisnika s pripreme rasprave i podnesenog odgovora podnosioca zahtjeva, zaposlenici FERK-a i podnosilac zahtjeva su na formalnoj raspravi utvrdili kako nema potrebe dalje raspravljati na formalnoj raspravi o pitanjima koja su na pripremljenoj raspravi označena pod sljedećim brojevima 9, 10, 13 i 14.

Na formalnoj raspravi se raspravljalo o ostalim spornim pitanjima definisanim kao u zapisniku s pripreme rasprave, s tim da su argumenti, činjenice i dokazi, te tok rasprave po ovom pitanju zabilježeni u zapisniku s pripreme rasprave održane 20.02.2007. godine, dopisu JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar od 23.02.2007. godine, koji je u FERK-u primljen pod brojem 07-02-979-32/21/06, zapisniku s formalne rasprave održane 28.02.2007. godine, dopisu JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar od 05.03.2007. godine, koji je u FERK-u primljen pod brojem 07-02-979-37/21/06, kao i u dopisu JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar od 05.03.2007. godine, koji je u FERK-u primljen pod brojem 07-02-979-38/21/06.

- **Pitanje broj 1 (pitanje broj 1 s pripreme rasprave):** Koliki je ukupan iznos i struktura troškova Direkcije društva za 2005. godinu i projekcija troškova za 2007. godinu? Koliki je iznos alociranih troškova Direkcije društva po djelatnostima i koji su ključevi korišteni za tu alokaciju za 2005. godinu i za 2007. godinu? Koliki je iznos pripadajućih alociranih troškova Direkcije društva za djelatnost proizvodnje električne energije za 2005. godinu i za 2007. godinu? Je li korišteni ključ alokacije instalisana snaga svake hidroelektrane? Obrazložiti trošak naveden u tabeli „Bilanse uspjeha“ za 2007. godinu za Direkciju društva, alokacija troškova i prihoda na pojedine djelatnosti, stavka Materijal za proizv. el. energije-nabavka el.energije u sklopu koje je ukupan iznos 197.462.000 KM (alokacija na: Proizvodnja 102.522.000 KM, Distribucija 66.821.000 KM i Snabdijevanje 28.119.000 KM), s obzirom na podatke poslane u sklopu dodatka D-Obrazloženje cijena električne energije i na označeni trošak nabavke električne energije u sklopu ovog dokumenta? Obrazložiti trošak naveden u tabeli „Bilanse uspjeha“ za 2007. godinu za Direkciju društva, u sklopu „Dadžbina za zemljište i ostalo“, gdje je evidentiran podatak u iznosu od 32.854.000 KM (i pripadajuća alokacija ovog troška na pojedine djelatnosti), kao i da li je u sklopu ove stavke evidentirana naknada za Prenos el.energije i koliki je iznos ove naknade planiran za 2007. godinu (da li je riječ o cjelokupnom iznosu evidentiranom na ovoj stavci u sklopu tabele „Bilansa uspjeha“) i navesti šta je sadržano u sklopu ove stavke u Bilansi uspjeha za 2007. godinu. **Podnosilac zahtjeva je istaknuo da ukupan iznos alociranih troškova Direkcije društva na djelatnost proizvodnje električne energije za 2005. godinu iznosi 4.918.000 KM a projekcija alociranih troškova Direkcije društva na djelatnost proizvodnje za 2007. godinu iznosi 3.700.000 KM. U vezi ključeva koji su korišteni za alokaciju troškova Direkcije društva na djelatnosti u sklopu regulisanog**

društva, podnosilac zahtjeva je istaknuo da je kao ključ alokacije korišten udio pripadajućih troškova hidroelektrana u ukupnim troškovima i da je po njegovom mišljenju ovaj ključ najrealniji za alokaciju navedenih troškova. Po pitanju podataka poslanih u tabeli Bilansa uspjeha popunjenoj za Direkciju društva za 2007. godinu i podatka koji se odnosi na stavku Materijal za proizvodnju električne energije-nabavka električne energije koja je popunjena u iznosu od 197.492.000 KM, podnosilac zahtjeva je obrazložio da razlog nepodudaranja podataka o nabavci električne energije iz „Bilanse uspjeha“ i podataka koji su poslani u zadnjem zahtjevu za korekciju tarifa je što je podatak iz „Bilanse uspjeha“ iz perioda kada još konkursi za nabavku električne energije nisu bili završeni i da se prilikom razmatranja zahtjeva treba koristiti podatak iz Dodatka D. Za prikazani iznos od 32.854.000 KM u sklopu tabele „Bilansa uspjeha“ Direkcije društva podnosilac zahtjeva je obrazložio da je riječ o naknadi za Prenos električne energije i NOS.

- **Pitanje broj 2 (pitanje broj 2 s pripreme rasprave):** Koliki je ukupan iznos i struktura troškova Ureda izvršnog direktora proizvodnje za 2005. godinu i projekcija troškova za 2007. godinu? Koliki su iznosi alociranih troškova Ureda izvršnog direktora proizvodnje po pojedinim hidroelektranama i koji su korišteni ključevi alokacije? Kakvi su stavovi podnosioca zahtjeva po pitanju da se prilikom alokacije troškova Ureda izvršnog direktora proizvodnje na pojedine hidroelektrane, kao ključ alokacije koristi instalisana snaga svake hidroelektrane? **Podnosilac zahtjeva** je obrazložio kako je u 2005. godini, u proizvodnji električne energije postojao kao troškovni centar „Uprava proizvodnje“, čiji su troškovi iznosili 4.300.000 KM i da su ovi troškovi alocirani po hidroelektranama uvažavajući kriterij udjela troškova elektrane u ukupnim troškovima djelatnosti proizvodnje. Reorganizacijom JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar od 01.03.2006.godine formirani su slivovi i to: Sliv Neretva, Sliv Vrbas i Ured izvršnog direktora proizvodnje koji uključuje Centar upravljanja proizvodnjom-CUP. Na osnovu tih promjena u proizvodnji se kao troškovni centar evidentira Ured izvršnog direktora proizvodnje sa Centrom upravljanja proizvodnjom-CUP i ukupni planirani troškovi za ovaj troškovni centar za 2007. godinu iznose 5.100.000 KM. Podnosilac zahtjeva je u svom dopisu od 05.03.2007. primljenim u FERK pod brojem 07-02-979/37/21/06 naveo da ostaje kod stava kako su troškovi kao ključ alokacije prihvatljiviji i realniji od instalisane snage.
- **Pitanja broj 3 (pitanje broj 3 s pripreme rasprave):** Obrazložiti zbog čega se traži povećanje troškova materijala (prvenstveno se misli na trošak materijala za održavanje) po hidroelektranama i to: 1. HE Rama-u 2007. godini u odnosu na 2005. za 240.000 KM; 2. PHE Čapljina-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 390.000 KM; 3. HE Mostar-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 71.000 KM; 4. HE Jajce-u 2007. godinu u odnosu na 2005. godinu za 34.000 KM; 5. HE Peć Mlini-u 2007.godini u odnosu na 2005.godinu za 49.000 KM. Dostaviti pisano obrazloženje i brojčano potkrijepiti porast troškova materijala u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu ukoliko postoji. **Podnosilac zahtjeva** je obrazložio kako troškove materijala po važećem Kontnom planu čine: utrošeni materijal (materijal za tekuće održavanje, materijal za investicijsko održavanje, te kancelarijski materijal), troškovi energije (utrošeno gorivo; ulja i maziva), utrošeni pričuvni dijelovi, otpis sitnog inventara (inventar, auto gume, alat i OZ sredstva). Također je podnosilac zahtjeva obrazložio kako su troškovi materijala u projekciji za 2007. godinu u odnosu na 2005. godinu,

povećani iz razloga jer se u baznoj 2005. godini nisu realizovale potrebne nabavke materijala i da je za to osnovni razlog početak primjene Zakona o javnim nabavkama, čije su procedure znatno usporile proces nabavke materijala. Podnosilac zahtjeva je obrazložio porast troškova materijala po pojedinim hidroelektranama kao posljedicu većih nabavki materijala za tekuće održavanje, sistem upravljanja agregatima, CO2 stabilnog sistema, kliznokolutnih sklopova generatora, sistema za hlađenje ležaja generatora, sistema upravljanja, mjerenja signalizacije, preklopne automatike, povećane nabavke rezervnih dijelova, povećane nabavke ulja i maziva, povećanje nabavki materijala za održavanje za hidraulične jedinice vodostana itd. Prema riječima podnosioca zahtjeva plan troškova materijala za 2007. godinu zasniva se na procijeni vrijednosti materijala potrebnog za normalno funkcionisanje i rad elektrana. Podnosilac zahtjeva je dostavio i obrazložio tražene podatke o porastu troškova materijala u svom dopisu od 05.03.2007. primljenim u FERK pod brojem 07-02-979/37/21/06.

- **Pitanje broj 4 (pitanje broj 4 s pripreme rasprave):** Obrazložiti zbog čega se traži povećanje troškova usluga po hidroelektranama i to: 1.HE Rama-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 1.462.000 KM; 2.PHE Čapljina-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 69.000 KM; 3.HE Mostar-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 48.000 KM; 4.HE Jajce-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 752.000 KM; 5.HE Peć Mlini-u 2007.godini u odnosu na 2005.godinu za 264.000 KM; 6.Ukupno HE u 2007.godini u odnosu na 2005.godinu za 2.595.000 KM. Specifikovati sve troškove koji su uključeni u sklopu stavke troškova usluga i dostaviti FERK-u tabelarni pregled svih potpisanih ugovora o izvršenju usluga od trećih lica. Pismeno obrazložiti i brojčano potkrijepiti porast troškova usluga u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu. **Podnosilac zahtjeva** je obrazložio da su u sklopu troškova usluga uključene usluge održavanja i premija osiguranja i također, kako razlog porasta usluga održavanja u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu leži u početku primjene Zakona o javnim nabavkama, čije su procedure znatno usporile proces nabave usluga, te da su usluge održavanja najčešće specijalizovane usluge koje obavlja mali broj ponuđača, što automatski traži više vremena kod osiguranja prihvatljivog ponuđača. Porast troškova usluga po pojedinim hidroelektranama podnosilac zahtjeva je obrazložio kao posljedicu: planiranih ispitivanja uzbudnih sistema agregata, ispitivanje i parametriranje turbinskih regulacija i turbinskih zaštita, te ispitivanja, kontrolu i baždarenje električnih brojila i snimanje dinamičkih karakteristika generatora na mjestu predaje električne energije, remonta generatora, sanacija slapišta brana, sanacija 35 kV dalekovoda, servisiranje i testiranje tlačnih naprava agregata, sanacija karotacije u protočnom traku agregata, ispitivanje stupnja djelovanja turbine i generatora, snimanje stanja i izrade studije revitalizacije uzemljenja zapornih organa, sanacija kranske staze, sanacija obloge dovodnog kanala.Troškove osiguranja obuhvaćaju troškove osiguranja imovine, osiguranje vozila te kolektivno osiguranje lica. Osiguranje imovine je regulisano zaključenim ugovorom s „Croatia osiguranje“ po posebnim uslovima za osiguranje elektroprivrednih preduzeća i s uključenim rizikom od poplave i potresa. i ugovorena cijena osiguranja na godišnjem nivou iznosi 1.372.000 KM uz postojanje klauzule u ugovoru da će se na kraju svake godine utvrđivati stvarna vrijednost stalnih sredstva koja su predmet osiguranja, uz primjenu nepromijenjenih ugovorenih premijskih stopa.Osiguranje lica je zasnovano na

ugovorenim obavezama, dok je osiguranje vozila obaveza koja nastaje registracijom vozila.. Podnosilac zahtjeva je dostavio tražene podatke o porastu troškova usluga u svom dopisu od 05.03. 2007. primljenim u FERK pod brojem 07-02-979/37/21/06.

- **Pitanje br. 5. (pitanje broj 5. sa pripreme rasprave):** Obrazložiti zbog čega se traži povećanje usluga održavanja u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu po svim hidroelektranama i to: 1.HE Rama-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 1.218.000 KM, 2.PHE Čapljina-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 42.000 KM, 3.HE Mostar-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 30.000 KM, 4.HE Jajce-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 700.000 KM, 5.HE Peć Mlini-u 2007.godini u odnosu na 2005.godinu za 171.000 KM, 6.Ukupno HE u 2007.godini u odnosu na 2005.godinu za 2.161.000 KM. Dostaviti FERK-u tabelarni pregled svih potpisanih ugovora o izvršenju usluga održavanja od trećih lica. Dostaviti tabelarni pregled potpisanih ugovora o izvršenju usluga održavanja od trećih lica (2005. godine i 2006.godina ako se protežu na istu). **Podnosilac zahtjeva** je obrazložio kako se odgovor na ovo pitanje nalazi u okviru odgovora na pitanje broj 4 gdje su uključene usluge održavanja i za što je priložena i specifikacija usluga održavanja.Podnosilac zahtjeva je dostavio tražene podatke o porastu usluga održavanja u svom dopisu od 05.03.2007. primljen u FERK pod brojem 07-02-979/37/21/06.
- **Pitanje br. 6 (pitanje broj 6 s pripreme rasprave):** Pod kojim troškom su uključeni iznosi ostalih troškova usluga za 2005. i 2007. godinu i ukoliko postoje iste specifikovati s iznosom posebno po svakoj usluzi. Obrazložiti nalaze li se u sklopu specifikacije drugih troškova poslovanja za 2007. godinu svi priloženi troškovi iz dostavljene specifikacije i koji od ovih troškova se mogu svrstati u sklopu „Ostalih troškova usluga“ u tabeli Bilansa uspjeha za 2007. godinu. U tabeli „Bilansa uspjeha potrebno“ je posebno izdvojiti ostale troškove usluga neovisno o drugim troškovima poslovanja. Obrazložiti nepodudaranje podataka u prikazanoj specifikaciji „Drugih troškova poslovanja“, naknade DERK-u, FERK-u, koji su planirani u iznosu od 200.000 KM i u tabeli Potrebnog prihoda gdje je prikazan iznos od 251.000 KM. **Podnosilac zahtjeva** je obrazložio kako su ostale usluge svrstane pod „ostale fiksne troškove“ i dostavio je specifikaciju ostalih troškova usluga za 2007. godinu. Za trošak regulatorne naknade za FERK, podnosilac zahtjeva je istaknuo da je tačan podatak za 2007. godinu onaj koji se nalazi u sklopu tabele „Potreban prihod“ za 2007. godinu (251.000 KM).Po pitanju troškova naknade DERK-u obrazložio je da JP “Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar plaća naknadu DERK-u u skladu sa dobivenom licencom za međunarodnu trgovinu i da se ovaj trošak vodi na Direkciji društva i kako će biti alociran po izabranom ključu na sve djelatnosti u sklopu regulisane kompanije.
- **Pitanje br. 7 (pitanje broj 7 s pripreme rasprave):** Obrazložiti zbog čega se traži povećanje drugih troškova poslovanja u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu po svim hidroelektranama i to: 1.HE Rama-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 192.000 KM, 2.PHE Čapljina-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 382.000 KM, 3.HE Mostar-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 383.000 KM, 4.HE Jajce-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 156.000 KM, 5.HE Peć Mlini-u 2007.godini u odnosu na 2005.godinu za 82.000 KM, 6.Ukupno HE u 2007.godini u odnosu na 2005.godinu za 1.195.000 KM. Specifikovati druge troškove poslovanja i dostaviti FERK-u pisano obrazloženje o porastu ovih troškova. Obrazložiti koji su troškovi uključeni u stavku specifikacije „Drugih troškova poslovanja“, redni broj 10.-

Ostali troškovi poslovanja stavka (konkretno stavka broj 10.12.-Ostali navedeni troškovi) gdje je naveden iznos od 709.000 KM. Obrazložiti u stavci 10.10.-Naknade članovima nadzornog odbora koliki je iznos planiranog troška „naknada članovima nadzornog odbora“ za 2007. godinu i koliki je iznos ovog troška koji je alociran proizvodnji električne energije za 2005. godinu. **Podnosilac zahtjeva** je obrazložio da druge troškove poslovanja čine: zakup vodova, bankarske usluge, reprezentacija, dnevnice, naknade radnicima (otpremnine, jubilarne nagrade, pomoć radnicima u skladu sa Pravilnikom), PTT troškovi, neproizvodni troškovi (troškovi zaštite na radu, komunalne usluge, zaštita okoline, stručno usavršavanje, stručna literatura, oglasi, registracije motornih vozila, naknade regulatorima, troškovi poribljavanja, usluge fizičkog osiguranja objekata i održavanje poslovnih prostora, stipendije, konsultantske usluge, troškovi razvoja, troškovi proizašli iz studije zaštite okoline...). Drugi troškovi poslovanja za djelatnost proizvodnje u 2007. godini planirani su u iznosu od 3.837.000 KM .Po riječima podnosioca zahtjeva porast ovih troškova u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu se odnosi na povećanje sljedećih troškova: troškovi zaštite (troškovi zaštite okoline, studije zaštite okoline za sve elektrane osim HE Peć Mlini, troškovi poribljavanja za sve elektrane); troškovi fizičkog osiguranja te održavanja objekata (u ranijim periodima ove poslove su obavljali zaposlenici, a sada su angažovane profesionalne kuće preko javnih konkursa); troškovi razvoja (elektroenergetske studije kojih nije bilo u 2005. godini). Za stavku poslana specifikacije 10.12-Ostali navedeni troškovi podnosilac zahtjeva je obrazložio da se ovi troškovi odnose na troškove koji su rezultat ugovora iz prethodnih perioda, a predstavljaju obavezu nastalu kao rezultat studije zaštite okoliša na izgradnji HE Peć Mlini. Podnosilac zahtjeva je dostavio tražene podatke u svom dopisu od 05.03.2007. godine primljenim u FERK pod brojem 07-02-979/37/21/06 i priložio je „Ugovor o osiguranju sredstva za sufinansiranje i korištenje Vodossnabdijevnog sistema u MZ Drinovci“.

- **Pitanje br. 8 (pitanje broj 8 s pripreme rasprave):** Obrazložiti zbog čega se traži povećanje troškova tekućeg održavanja u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu i to: 1.HE Rama-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 240.000 KM, 2.PHE Čapljinu-u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 390.000 KM, 3.HE Peć Mlini-u 2007.godini u odnosu na 2005.godinu za 49.000 KM, 4.Ukupno HE u 2007.godini u odnosu na 2005.godinu za 635.000 KM. Pismeno obrazložiti i brojčano potkrijepiti porast troškova tekućeg održavanja u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu i obrazložiti ovaj porast. **Podnosilac zahtjeva** je naveo kako je ovo pitanje obrazložio u pitanju broj 3 gdje su ovi troškovi uključeni u ukupne troškove materijala za djelatnost proizvodnje.
- **Pitanje br. 9 (pitanje broj 12 s pripreme rasprave):** Koliki je iznos troškova pumpnog rada PHE Čapljinine ostvaren u 2005. godini za proizvodnju 15,46 GWh električne energije kao i planirani iznos ovih troškova u 2007. godini za proizvodnju 18 GWh električne energije? **Podnosilac zahtjeva** je naveo kako je ukupno za potrebe pumpnog rada ove hidroelektrane u 2006. godini nabavljeno 21.980 MWh.. U slučaju da se sva proizvedena energija plasirala na tržištu po prosječnim tržišnim cijenama, ukupan finansijski efekat bi iznosio 330.181,92 EUR-a. Trošak za nabavke električne energije za pumpni pogon po riječima podnosioca zahtjeva sadržan u iznosu ukupne nabavke električne energije za 2007. godinu od 212.452.182,95 KM.

Podnosilac zahtjeva nije dostavio podatke o trošku pumpnog rada PHE Čapljina za 2007. godinu.

- **Pitanje br. 10 (pitanje broj 17 s pripreme rasprave):** Kod tabele potrebnog prihoda popunjena sredstva u pripremi za 2005. godinu za proizvodnju električne energije iznose 7.309.000 KM, a projekcija sredstva u pripremi za 2007. godinu za proizvodnju električne energije iznose 110.044.000 KM. Obrazložiti porast ovih sredstava. Obrazložiti o kojim objektima se radi u stavci investicije u postojeće hidroenergetske objekte i je li po ovom pitanju bilo prenošenja nedovršenih investicija iz prethodne godine u planirana sredstva za 2007. godinu (obrazložiti i razloge za neizvršenja planiranih investicija u 2006. godini). Obrazložiti koliki dio planiranih sredstva u sklopu navedenih sredstava za nove projekte (cca 62 milijuna KM) otpada na TE Kongora i koje su planirane aktivnosti u 2007. godini za ovaj proizvodni objekt. Da li su u toku 2007. planirana nova kreditna sredstva po pitanju investicijskih ulaganja? **Podnosilac zahtjeva** je obrazložio kako planirana sredstva za investicije u iznosu od 110.000.000 KM za 2007. godinu odnose na: izgradnju HE Mostarsko Blato (cca 22.000.000 KM), nove projekte (TE Kongora, projekt korištenja vjetra, male elektrane, sve u vrijednosti cca 62.000.000 KM), investicije u postojeće hidroenergetske objekte (cca 21.000.000 KM) i izgradnju poslovne zgrade (cca 5.000.000 KM). Podnosilac zahtjeva je dostavio tražene podatke, u svom dopisu od 05.03.2007. primljen u FERK pod brojem 07-02-979/37/21/06 u kojem je obrazložio: Kako je privrednim planom za 2006. godinu planirano investirati cca 24.000.000 KM iz vlastitih sredstva od kojih je u toku 2006. godine realizovano 71 % ili 17.000.000 KM. Razlozi neizvršenja planiranih investicija u 2006. godini leže u neblagovremenom izdavanju dozvola za gradnju planiranih objekata i neizvršene investicije se prenose u plan za sljedeću godinu (poslovna zgrada, rudnik i TE Kongora, uvođenje automatskog posmatranja brane HE Rama i HE Jajce II, nabavka rastavljača u RP 245 kV u PHE Čapljina). Podnosilac zahtjeva je obrazložio da će se planirana sredstva za investicijska ulaganja u 2007. godini osigurati dijelom iz vlastitih sredstava, do visine amortizacije, a dijelom iz kredita KFW i EIB u sklopu POWER IV.. Za kreditna sredstva podnosilac zahtjeva je obrazložio da su tokom 2007. godine ona planirana samo za izgradnju HE Mostarsko Blato.
- **Pitanje br. 11 (pitanje broj 21 s pripreme rasprave):** Koji ključevi alokacije su korišteni prilikom rasporeda troška regulatorne naknade po regulisanim djelatnostima u sklopu JP “Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar? **Podnosilac zahtjeva** je obrazložio da ključ raspodjele regulatorne naknade odgovara ključu raspodjele troškova društva po djelatnostima na osnovi priloženih ključeva alokacije svih troškova i koji su dostavljeni FERK-u. Podnosilac zahtjeva je iznos regulatorne naknade za DERK obrazložio na formalnoj raspravi za djelatnost snabdijevanja električnom energijom i izjavio je da planirana regulatorna naknada za DERK za 2007. godinu iznosi 45. 300 KM.
- **Pitanje br. 12 (pitanje broj 22 s pripreme rasprave):** Dostaviti podatke o: sistematizovanim radnim mjestima u sklopu djelatnosti proizvodnje električne energije i posebno po svakoj hidroelektrani i za Ured izvršnog direktora proizvodnje; broju zaposlenih i kvalifikacijskoj strukturi Direkcije društva zaključno s 31.12.2006. godine; broju zaposlenih i kvalifikacijskoj strukturi u djelatnosti proizvodnje električne energije po svim hidroelektranama i za Ured izvršnog direktora proizvodnje zaključno

s 31.12.2006. godine. Postoji li plan izmjene podataka o broju zaposlenika u skladu sistematizaciji usvojenoj u JP "Elektroprivreda HZ HB" d.d. Mostar? Obrazložiti porast troška zarada iz 2005. godine (11.555.000 KM) sa zahtijevanim iznosom za 2007. godinu (12.582.000 KM) i da li je u pitanju izmjena struktura i broja zaposlenih ili povećanje plaće radnicima. **Podnosilac zahtjeva** je obrazložio da su traženi podaci o sistematizovanim radnim mjestima u sklopu JP "Elektroprivreda HZ HB" d.d. Mostar podložni čestim promjenama. U skladu sa planom restrukturiranja JP "Elektroprivreda HZ HB" d.d. Mostar je napravila detaljan plan restrukturisanja i planirala je izradu studije (koju je trebala dostaviti FMERI) u sklopu koje se nalazi i pitanje koje je vezano za restrukturisanje radne snage i dao je obrazloženje da bi navedena studija trebala biti završena do sredine 2007. godine. Podnosilac zahtjeva je u svom dopisu od 05.03.2007. godine primljenim u FERK pod brojem 07-02-979/37/21/06 dostavio podatke o stvarnom broju zaposlenika zaključno s 31.12.2006. godine. Prema dostavljenim podacima o stvarnom broju zaposlenika zaključno s 31.12.2006. godine u sklopu djelatnosti proizvodnje električne energije je bilo zaposleno ukupno 426 radnika a u skladu sa podacima koji su dobiveni prilikom nadzora elektroprivrednog društva ukupan broj sistematizovanih radnih mjesta iznosi 546.

- **Pitanje br. 13 (pitanje broj 27 s pripreme rasprave):** Dostaviti: Elektroenergetsku bilansu za 2005. godinu (kompletan dokument) i ostvarenje elektroenergetske bilanse za 2005. godinu (kompletan dokument). **Podnosilac zahtjeva** je dostavio elektroenergetsku bilansu za 2005. godinu, u svom dopisu od 05.03.2007. primljen u FERK pod brojem 07-02-979/38/21/06 a, ostvarenje elektroenergetske bilanse za 2005. i 2006. godinu je dostavio tokom formalne rasprave za djelatnost snabdijevanja.
- **Pitanje br. 14 (pitanje broj 28 s pripreme rasprave):** Koliko iznosi ostvareno vršno opterećenje elektroenergetskog sistema za 2005. godinu i za 2006. godinu i kada je ostvareno? Potkrijepiti dijagramom. Pojasniti projicirano vršno opterećenje elektroenergetskog sistema za 2007. godinu u iznosu od 600 MW. **Podnosilac zahtjeva** je dostavio tražene podatke, u svom dopisu od 05.03.2007. godine primljen u FERK pod brojem 07-02-979/38/21/06. Podnosilac zahtjeva je obrazložio da prognoza vršnog opterećenja elektroenergetskog sistema obuhvaća i crpni rad PHE Čapljina.
- **Pitanje br. 15 (pitanje broj 29 s pripreme rasprave):** Dostaviti podatke o udjelima vršnih opterećenja pojedinih kategorija i grupa potrošnje u vršnom opterećenju elektroenergetskog sistema. **Podnosilac zahtjeva** je naveo kako se svi kupci, odnosno sve kategorije i grupe potrošnje ne napajaju preko jedne trafo stanice i kako se elektroenergetski sistem napaja sa više tačaka. Kroz metodologiju treba utvrditi koliki iznos u računu se odnosi na snagu, a koliki na energiju, te u skladu sa tim i način procjene udjela snage, odnosno alokacije troškova koji se odnose na snagu na pojedine kategorije i grupe kupaca. Podnosilac zahtjeva je dostavio tablicu ostvarenih vršnih opterećenja po kategorijama i grupama potrošnje, u svom dopisu od 05.03.2007. godine primljen u FERK pod brojem 07-02-979/37/21/06.
- **Pitanje br. 16:** Kolika je ostvarena proizvodnja u 12. mjesecu 2006. godine po proizvodnim objektima u sklopu JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar? **Podnosilac zahtjeva** je dostavio tražene podatke tokom formalne rasprave za djelatnost snabdijevanja električnom energijom u kojima je naveo kako je ostvarena proizvodnja

u 12. mjesecu 2006. godine ukupno po elektranama iznosila 102,93 GWh, dok je planirana za isti mjesec iznosila 146 GWh.

Nakon raspravljanja po ovim pitanjima podnosilac zahtjeva i umješači nisu predložili dodatna pitanja za raspravljanje ili izvođenje dokaza.

Izvještaj voditelja postupka

Na osnovu održane formalne rasprave, voditelj postupka i zaposlenici FERK-a, izradili su Izvještaj broj 07-02-979-40/21/06 od 16.03.2007. godine, a u kojem su obradili sva pitanja koja su se pojavila na formalnoj raspravi kao sporna. O tim pitanjima, isti su iznijeli svoje uvjerenje o opravdanosti pojedinih troškova podnosioca zahtjeva u onoj mjeri u kojoj je to u drugom tarifnom postupku bilo moguće, s obzirom na dokumentaciju priloženu uz zahtjev i dokumentaciju kasnije dostavljenu FERK-u.

Na osnovu argumenata, činjenica i dokaza, te toka rasprave po pojedinim pitanjima, a imajući u vidu činjenicu da je podnosilac zahtjeva dostavio FERK-u raspoložive, odnosno procjenjene podatke o troškovima regulisanih djelatnosti, te imajući u vidu da je isti uspostavio računovodstveno razdvajanje po svim djelatnostima, ali da i pored toga nedostaju određeni podaci za koje je podnosilac zahtjeva mogao izvršiti procjenu, a koji su više puta zahtjevani od istog, voditelj postupka i zaposlenici FERK-a su u svom izvještaju dali preporuku članovima FERK-a.

Potpisnici izvještaja su naveli da su prilikom razmatranja potrebnog prihoda za obavljanje elektroprivredne djelatnosti proizvodnja električne energije, prosječne cijene na pragu hidroelektrana, kao i jedinične cijene električne energije i snage na pragu hidroelektrana pošli od činjenice kako je obaveza podnosioca zahtjeva dokazati da svi troškovi i prihodi slijede zahtjeve iz zakona i pravila i propisa FERK-a, te da je smisao analize predloženih troškova i prihoda izložene u ovom izvještaju da se isti razmotre, potvrde, odnosno odbiju ili prilagode u bilo kojoj njihovoj stavci, veličini ili metodi korištenoj za primjenu tarife koja nije opravdana, a sve u skladu sa diskrecijskim pravom i ovlaštenjem FERK-a. Naveli su da se općenito može dati ocjena kako podaci koje dostavlja podnosilac zahtjeva u domeni troškova i rashoda nisu dovoljno transparentni i detaljni što sve skupa onemogućava dublji uvid u prirodu troškova i rashoda koje podnosilac zahtjeva ostvaruje, kao i da ovu činjenicu otežava i stav podnosioca zahtjeva da odbijanjem dostavljanja nekih informacija FERK-u dokaže svoje iskazane troškove i prihode. Naveli su i da je podnosiocu zahtjeva otežavajuća okolnost bila nepostojanje regulatornog kontnog plana, te da će usvajanjem regulatornog kontnog plana biti otklonjen ovaj problem koji je sada očito prisutan u zahtjevu za odobrenje tarifa koji je uputio podnosilac zahtjeva. Isti su naveli da prilikom razmatranja potrebnog prihoda za obavljanje elektroprivredne djelatnosti proizvodnje električne energije, prosječne cijene na pragu hidroelektrana, kao i jedinične cijene električne energije i snage na pragu hidroelektrana, daju preporuku do koje su došli na osnovu iznesenih argumenata, činjenica i dokaza s formalne rasprave, dostupnih podataka i sve pristigle dokumentacije koju je podnosilac zahtjeva dostavljao tokom drugog tarifnog postupka.

Naveli su da su u tu svrhu analizirali fiksne i varijabilne troškove proizvodnje električne energije iskazane u priloženim tabelama potrebnog prihoda za 2007. godinu od podnosioca zahtjeva.

Potpisnici izvještaja dalje navode da su podaci dostavljeni od podnosioca zahtjeva u vezi s troškovima i rashodima za 2005. i zahtijevanim troškovima i rashodima za 2007. godinu za djelatnost proizvodnje električne energije, kao i prijedlog voditelja postupka i zaposlenika FERK-a istih za 2007. godinu prikazani u tabeli 1.

(000 KM)

R. br.	TROŠKOVI I RASHODI	2005 (KM)	Zahtijevano za 2007 (KM)	Prijedlog za 2007. godinu	Indeks (4/3)	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Troškovi materijala					
a	-trošak materijala bez pumpnog rada	1.165	1.940	1.746	1,66	0,90
b	-trošak materijala za pumpni rad PHE Čapljina	-	nije naznačeno	1.220	-	-
2.	Troškovi usluga (a+b)	5.001	7.392	6.365	1,48	0,86
a	Troškovi usluga održavanja	3.180	5.134	4.107	1,29	0,80
b	Trošak osiguranja	1.821	2.258	2.258	1,24	1,00
3.	Amortizacija	26.619	28.040	27.023	1,05	0,96
4.	Troškovi radne snage	11.555	12.582	12.582	1,09	1,00
5.	Naknade(a+b+c)	11.885	9.100	9.100	0,75	1,00
a	Naknade za kor.dobara-varijabilni dio	11.368	8.867	8.867	0,78	1,00
b	Naknade za kor.dobara-fiksni dio	0	158	158		1,00
c	Porezi i doprinosi	516	75	75	0,15	1,00
6.	Trošak regulatorne naknade	251	275	256	1,00	0,93
7.	Ostali fiksni troškovi poslovanja	9.121	8.570	4.788	0,97	0,57
UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI		65.596	67.899	63.080		

Tabela 1.

Isti su naveli da su troškovi materijala analizirani na osnovi „Bilanse uspjeha“ za 2005. godinu i 2007. godinu i dostavljenih obrazloženja od podnosioca zahtjeva.

U preporuci Izvještaja, voditelj postupka i zaposlenici FERK-a su naveli da troškove materijala prema važećem kontnom planu sačinjavaju sljedeći troškovi:

- utrošeni materijal (materijal za tekuće održavanje, materijal za investicijsko održavanje, kancelarijski materijal);
- troškovi energije (utrošeno gorivo, ulja i maziva);
- utrošeni rezervni dijelovi;
- otpis sitnog inventara.

U tom smislu potpisnici izvještaja su naveli da je analizirajući podatke o troškovima materijala za 2005. i 2007. godinu evidentiran zahtijevani porast troškova materijala za 2007. godinu u odnosu na 2005. godinu po pojedinim hidroelektranama, te da je trošak materijala u 2005. godini iznosio 1.165.000 KM, a zahtijevani iznos za 2007. godinu 1.940.000 KM (u navedene iznose uključeni su i alocirani troškovi Direkcije društva na djelatnost proizvodnje). Naveli su i da, kako podnosilac zahtjeva nije dostavio prijedlog plana poslovanja za 2007. godinu, iako ističe prvo tromjesečje 2007. godine i smatraju kako se iz obrazloženja podnosioca zahtjeva ne može odrediti razlog za skok ovih troškova u odnosu na baznu 2005. godinu u procentu od 66%, te da je stoga potrebno detaljnije istražiti razlog za ovakvo povećanje ovih troškova što ostaje obaveza FERK-a i podnosioca zahtjeva. Isti su naveli da su mišljenja kako trošak materijala za 2007. godinu treba odobriti 90% od zahtjevanog iznosa što iznosi 1.746.000 KM.

U Izvještaju su potpisnici istog naveli i da su analizirajući podatke o troškovima tekućeg održavanja za 2005. i 2007. godinu utvrdili kako je stavka troškova materijala iz tabele „Bilansa uspjeha“ istovjetna stavci troškovi tekućeg održavanja iz tabele „Potrebnog prihoda“ i da je ovaj trošak odobren u okviru pitanja broj 3 u iznosu od 90% zahtjevanog troška, tj. 1.746.000 KM.

Potpisnici Izvještaja su naveli da je prema obrazloženju podnosioca zahtjeva trošak nabavke električne energije za pumpni režim rada PHE Čapljine uključen u ukupan iznos nabavke električne energije za 2007. godinu, te da smatraju kako se prosječna cijena nabavke električne energije ne može koristiti za izračun troška pumpnog režima rada PHE Čapljina. Također su naveli da su procjenu ovog troška izvršili na osnovu izračuna određene prosječne cijene djelatnosti proizvodnje za 2007. godinu, tarifa prenosa i NOS-a (kojima se tereti PHE Čapljina za preuzimanje 24 GWh električne energije) i navedene količine električne energije, te da je na takav način određen iznos od 1.219.682 KM i uključen u varijabilne troškove proizvodnje električne energije pod stavkom „Osnovni i pomoćni materijal“ za proizvodnju električne energije u tabeli „Potrebnog prihoda“ za 2007. godinu PHE Čapljina.

Potpisnici Izvještaja su u preporuci dalje naveli i da su **troškovi usluga** za 2005. godinu prikazani u iznosu od 5.001.000 KM, a zahtijevani troškovi usluga za 2007. godinu 7.392.000 KM.

Dalje navode da su prilikom analize dostavljenih podataka o prihodima i troškovima podaci analizirani iz tabele „Bilansa uspjeha“ u kojima je za 2005. godinu u navedenoj tabeli izvršena alokacija ukupnog troška nabavke električne energije za 2005. godinu (dio troška nabave koji je alociran na djelatnost proizvodnje električne energije), a da u 2007. godini u

tabeli „Bilansa uspjeha“ nije izvršena alokacija navedenog troška nabave električne energije, te da je zbog svega navedenog poređenje podataka vršeno na osnovi prikazanih troškova i prihoda posebno po hidroelektranama s tim da su iz analize isključeni podaci koji se odnose na troškove i prihode Direkcije društva. Dalje su naveli da je analizom troškova usluga utvrđeno kako strukturu ovih troškova čine troškovi usluga osiguranja i troškovi održavanja, da troškovi osiguranja za 2005. godinu iznose 1.821.000 KM, a zahtijevani troškovi za 2007. godinu iznose 2.258.000 KM. Isti su naveli i da je u sklopu dostavljene dokumentacije od podnosioca zahtijeva dostavljena i tabela „Licencirana sredstva“ za 2005. i 2007. godinu gdje su prikazani podaci o vrijednosti licenciranih sredstva na početku godine i to za 2005. godinu koja iznosi 688.614.000 KM i za 2007. godinu koja iznosi 772.127.000 KM, što ukazuje na porast nabavne vrijednosti licenciranih sredstva u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu za 83.513.000 KM, i da su isti mišljenja kako se ukupan trošak osiguranja za 2007. godinu treba odobriti u iznosu od 2.258.000 KM. Naveli su i da troškovi usluga održavanja za 2005. godinu iznose 3.180.000 KM, a zahtijevani iznos za 2007. godinu je 5.134.000 KM, Kako podnosilac zahtjeva nije dostavio prijedlog plana poslovanja za 2007. godinu, iako ističe prvo tromjesečje 2007. godine, kao ni tabelarni pregled potpisanih ugovora s trećim licima koji su trenutno na snazi, potpisnici izvještaja su naveli da smatraju da se iz obrazloženja podnosioca zahtjeva ne može odrediti razlog za skok ovih troškova u odnosu na baznu 2005. godinu u postotku od 61%, te da je stoga potrebno detaljnije istražiti razlog za ovakvo povećanje ovih troškova što ostaje obaveza FERK-a i podnosioca zahtjeva, kao i da su mišljenja da trošak usluga za 2007. godinu treba odobriti 80% od zahtijevanog iznosa što iznosi 4.107.200 KM. Nakon svega navedenog, navode da su mišljenja da ukupan trošak usluga za 2007. godinu treba odobriti u iznosu od 6.365.200 KM.

Potpisnici Izvještaja su dalje u preporuci naveli da je **trošak amortizacije** za 2005. godinu prikazan u iznosu od 26.619.000 KM, da zahtijevani trošak amortizacije za 2007. godinu iznosi 28.040.000 KM, dok ostvareni trošak amortizacije djelatnosti proizvodnje, prema „Bruto-bilansi“ za period od 01.01.-31.12.2006. godine iznosi 26.912.947 KM (bez alociranog iznosa troška amortizacije Direkcije društva na djelatnost proizvodnje električne energije), zatim da elektroprivredno društvo vrši obračun troška amortizacije uz pomoć linearne metode koja je definisana u sklopu računovodstvenih politika usvojenih u JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar. Naveli su i da, s obzirom da podnosilac zahtjeva nije detaljno obrazložio porast troška amortizacije u 2007. godini u odnosu na 2005. godinu, te nije dostavio plan aktiviranja novih sredstava, predlažu da se za 2007. godinu trošak amortizacije odobri u iznosu od **27.022.947 KM**. Dalje potpisnici izvještaja navode da je u tabeli broj 2. prikazan trošak amortizacije po pojedinim hidroelektranama koji je zahtjevan za 2007. godinu i njihov prijedlog troška amortizacije za 2007. godinu, zatim da su navedeni prijedlog troška amortizacije dobili na način da su na ostvareni trošak amortizacije djelatnosti proizvodnje u 2006. godini dodali iznos troška amortizacije Direkcije društva za 2007. godinu, koji je alociran na djelatnost proizvodnje i koji je zahtjevan od podnosioca zahtjeva za 2007. godinu, te da su na osnovu udjela zahtjevanog troška amortizacije u 2007. godini za svaku hidroelektranu posebno u ukupnom trošku amortizacije djelatnosti proizvodnje, dobiveni postotci koji su primjenjivani na ukupan iznos predloženog troška amortizacije za 2007. godinu (27.022.947 KM).

(KM)

Hidroelektrana	Zahtijevani trošak amortizacije za 2007. godinu	% udjela troškova HE u ukupnim troškovima proizvodnje	Prijedlog za 2007. godinu
1	2	3	4
HE Rama	9.500.000	33,88	9.118.153
HE Mostar	5.462.000	19,48	5.242.458
HE Jajce	3.089.000	11,02	2.964.839
PHE Čapljina	7.339.000	26,17	7.044.013
HE Peć Mlini	2.650.000	9,45	2.543.485
UKUPNO HE	28.040.000	100	26.912.947
Zajednički poslovi			110.000
UKUPNO			27.022.947
HE Rama		33,88	9.155.421
HE Mostar		19,48	5.263.885
HE Jajce		11,02	2.976.957
PHE Čapljina		26,17	7.072.803
HE Peć Mlini		9,45	2.553.881
UKUPNO HE	28.040.000	100	27.022.947

Tabela 2.

Potpisnici izvještaja su naveli **za troškove radne snage** da je, analizirajući podatke o stvarnom broju zaposlenika za djelatnost proizvodnje za 2006. godinu, dostavljene od podnosioca zahtjeva i poređenjem sa podacima o sistematizovanim radnim mjestima za 2006. godinu, evidentno kako je u djelatnosti proizvodnje zaposleno manje ljudi nego što je predviđeno sistematizacijom, te da su isti mišljenja da podnosilac zahtjeva treba redovno dostavljati FERK-u usvojene sistematizacije radnih mjesta i sve eventualne promijene u broju stvarno zaposlenih radnika u djelatnosti proizvodnje električne energije. Naveli su i da podnosilac zahtjeva nije dostavio obrazloženje o zahtijevanom porastu troška radne snage za 2007. godinu, te da su nakon izvršene analize ustanovili da je tokom 2005. godine u djelatnosti proizvodnje električne energije bilo zaposleno 402 radnika, u 2006. godini 426 radnika, a planirani broj radnika za djelatnost proizvodnje u 2007. godini je 441 radnik, zatim da je u 2007. godini planirano povećanje broja radnika u odnosu na isti u 2005. godini za 39 radnika, a u odnosu na 2006. godinu da to povećanje iznosi 15 radnika.

U preporuci Izvještaja se navodi da su za 2005. godinu ovi troškovi prikazani u iznosu od 11.555.000 KM, a da su zahtijevani troškovi za 2007. godinu prikazani u iznosu od

12.582.000 KM, kao i da su troškovi radne snage prikazani u tabeli „Potreban prihod“ za 2005. godinu i 2007. godinu, pod stavkom „troškovi zarada“ koji obuhvaćaju troškove neto plaća, naknade plaća i ostale troškove zaposlenih, odnosno računovodstvena konta 320, 321 i 328 važećeg kontnog plana JP “Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, kao i da su u okviru troškova radne snage za 2005. godinu i 2007. godinu uključeni i alocirani troškovi radne snage Direkcije društva.

Redni broj	Organizacijski dio	Trošak radne snage(KM)	
		2005. godina	2007. godina
1.	Proizvodnja el.en.	10.868.000	11.633.000
2.	Direkcija društva	687.000	949.000
	UKUPNO	11.555.000	12.582.000

Tabela 3.

Naveli su da su mišljenja da trošak radne snage za 2007. godinu treba odobriti u zahtjevanom iznosu od **12.582.000 KM**.

Naveli su da su **trošak naknada** koji je vezan za bilansiranu proizvodnju električne energije i koji obuhvata naknadu za hidroakumulaciju i naknadu za vodni doprinos, analizirali na osnovi važećih zakonskih propisa po proizvedenom kWh i da smatraju da ovaj trošak za 2007. godinu treba odobriti u zahtjevanom iznosu od **8.867.000 KM**, te da su pored gore navedenog troška naknada analizirali i troškove naknada koji ne ovise o bilaniranoj proizvodnji električne energije (naknade za korištenje dobara, porezi i doprinosi) i da smatraju da ove troškove u 2007. godini treba odobriti u zahtjevanom iznosu od **233.000 KM**.

Za trošak regulatorne naknade potpisnici izvještaja su naveli da je na osnovi dostavljenih podataka od podnosioca zahtjeva i njegovih usmenih obrazloženja na formalnoj raspravi za djelatnost snabdijevanja električnom energijom iznos regulatorne naknade za 2007. godinu za djelatnost proizvodnje sljedeći (Tabela br.1.):

- Zahtijevana regulatorna naknada za FERK u 2007. godini iznosi 251.000 KM

- Planirana naknada za DERK iznosi za 2007. godinu 23.500 KM.

Naveli su i da je FERK za 2007. godinu uputio prema Parlamentu FBiH prijedlog Plana Budžeta FERK-a za 2007. godinu koji je ostao na nivou 2006. godine i koji je u parlamentarnoj proceduri usvajanja, a po kome regulatorna naknada za JP “Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar za 2007. godinu iznosi 449.465,71 KM. Dalje su naveli da, ako se na ovaj iznos primjeni ključ alokacije na djelatnost proizvodnje električne energije od 51,92 %, trošak regulatorne naknade za FERK, a koji se odnosi na djelatnost proizvodnje električne energije iznosi 233.362,60 KM, a ne 251.000 KM što je za 2007. godinu zahtijevao podnosilac zahtjeva, te da su izvršili korekciju ovog iznosa posebno po svakoj hidroelektrani u skladu udjelu troškova svake posebne hidroelektrane u ukupnim troškovima djelatnosti proizvodnje.

(KM)

Hidroelektrana	Traženi troškovi za 2007.godinu	% udjela troškova HE u ukupnim troškovima proizvodnje	Naknada za FERK
1	2	3	4
HE Rama	20.863.000	30,74	71.736
HE Mostar	11.097.000	16,35	38.155
HE Jajce	13.005.000	19,16	44.712
PHE Čapljina	15.658.000	23,07	53.836
HE Peć Mlini	7.253.000	10,68	24.923
UKUPNO HE	67.876.000	100	233.362

Potpisnici izvještaja su naveli da su na osnovu istih ključeva i iznosa ukupne regulatorne naknade za DERK izvršili alokaciju na djelatnost proizvodnje električne energije koja iznosi 23.500 KM, te da su u skladu sa udjelom troškova svake posebne hidroelektrane u ukupnim troškovima djelatnosti proizvodnje, dobiveni ključevi alokacije ove naknade po pojedinim hidroelektranama za 2007. godinu, kao i da je upotrebom dobivenih ključeva trošak regulatorne naknade DERK-u za djelatnost proizvodnje alociran po pojedinim hidroelektranama.

Isti su naveli da su korišteni ključevi alokacije naknade za DERK po hidroelektranama sljedeći:

(KM)

Hidroelektrana	Traženi troškovi za 2007. godinu	% udjela troškova HE u ukupnim troškovima proizvodnje	Naknada za DERK	Ukupan trošak regulatorne naknade (FERK i DERK)
1	2	3	4	
HE Rama	20.863.000	30,74	7.223	78.959
HE Mostar	11.097.000	16,35	3.842	41.997
HE Jajce	13.005.000	19,16	4.503	49.215
PHE Čapljina	15.658.000	23,07	5.421	59.257
HE Peć Mlini	7.253.000	10,69	2.511	27.434
UKUPNO HE	67.876.000	100	23.500	256.862

Potpisnici izvještaja su naveli da su nakon izvršenih analiza mišljenja da trošak regulatorne naknade FERK-u i DERK-u za 2007. godinu treba odobriti u ukupnom iznosu od 256.862 KM.

Potpisnici izvještaja su dalje u preporuci Izvještaja naveli da su **ostale fiksne troškove** poslovanja hidroelektrana analizirali na osnovi podataka iz bilanci uspjeha: ostvarenje 2005. i plan za 2007. godinu, bruto bilanse (I-XII 2005.) i tabele „potreban prihod za 2005. i 2007. godinu“.

U Izvještaju su potpisnici istog naveli da su podaci dostavljeni od podnosioca zahtijeva koji se odnose na druge troškove poslovanja korišteni iz tabele "Bilansa uspjeha" za 2005. i 2007. godinu, da su prilikom analize podataka iz navedene tabele koristili podatke posebno po svakoj hidroelektrani u sklopu djelatnosti proizvodnje, s tim što nisu uzimali u obzir druge troškove poslovanja koji su alocirani s Direkcije društva na proizvodnju električne energije, zatim da su dalju analizu vršili i na osnovu tabele „Potrebnog prihoda“ gdje su razmatrali stavku „Ostali fiksni troškovi“ u koju su uključeni drugi troškovi poslovanja i rashodi djelatnosti proizvodnje, kao i alocirani iznos drugih troškova poslovanja i rashoda s Direkcije društva na djelatnost proizvodnje električne energije. Upoređivanjem ostvarenih ostalih fiksnih troškova u 2005. godini (9.121.000 KM) s ostvarenjem istih u 2004. godini (1.611.000 KM) i sa zahtjevanim iznosom ostalih fiksnih troškova u prvom tarifnom postupku za 2006. godinu (5.683.000 KM) postavlja pitanje opravdanosti ostvarenih „Ostalih fiksnih troškova“ u 2005. godini za koje podnosilac zahtijeva nije pružio odgovarajuće obrazloženje. Naveli su da ukupan zahtjevani iznos „ostalih fiksnih troškova“ za 2007. godinu iznosi 8.570.000 KM, a ostvareni trošak za 2005. godinu iznosi 9.120.000 KM, zatim da je dostavljeno obrazloženje i specifikacija od podnosioca zahtijeva u vezi s „drugim troškovima poslovanja“ koji su uključeni u ostale fiksne troškove za 2007. godinu nedovoljno iz razloga što podnosilac zahtijeva nije ničim potkrijepio iznose ostalih fiksnih troškova koji su alocirani iz Direkcije društva na djelatnost proizvodnje električne energije, kao i da FERK-u nije bio dostupan i prijedlog Plana poslovanja za 2007. godinu na osnovu kojeg su specifikovani i planirani drugi troškovi poslovanja i rashodi za 2007. godinu u sklopu djelatnosti proizvodnje električne energije. Naveli su da su zbog svega gore navedenog mišljenja da ostale fiksne troškove poslovanja treba odobriti u iznosu od 4.788.000 KM, koji predstavlja i iznos koji su u Izvještaju voditelja postupka u prvom tarifnom postupku za djelatnost proizvodnje predložili i za 2006. godinu, a što iznosi 56% od zahtjevanog iznosa.

U tabeli 4 navedeni su: fiksni i varijabilni troškovi, ostali prihodi kao i iznos potrebnog prihoda hidroelektrana za 2007. godinu prema proračunu potpisnika izvještaja.

(000) KM

HIDROELEKTRANA	HE Rama	HE Jajce	HE Mostar	HE Peć-Mlini	PHE Čapljina	HE UKUPNO
Varijabilni troškovi	3.208,00	2.114,00	1.432,00	383,00	2.950,00	10.087,00
Fiksni troškovi	16.127,00	9.724,00	8.648,00	5.663,00	12.831,00	52.993,00
Ostali prihodi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Potreban приход	19.335,00	11.838,00	10.080,00	6.046,00	15.781,00	63.080,00

Tabela 4.

Naveli su i da su planirana proizvodnja električne energije za 2007. godinu i raspoloživa snaga hidroelektrana preuzete iz Elektroenergetske bilanse za 2007. godinu i dostupne tehničke dokumentacije dostavljenih od podnosioca zahtijeva, te da su navedeni podaci prikazani u tabeli 5.

HIDROELEKTRANA	HE Rama	HE Jajce	HE Mostar	HE Peć-Mlini	PHE Čapljina	HE UKUPNO
Planirana proizvodnja (GWh)	575,00	373,00	233,00	72,00	211,00	1.464,00
Raspoloživa snaga (MW)	160	90	72	30	440	792

Tabela 5.

Dalje su naveli da je ukupno bilansirana proizvodnja električne energije za 2007. godinu planirana za potrebe tarifnih kupaca JP "Elektroprivreda HZ HB"d.d. Mostar, te da su na osnovi iznosa potrebnog prihoda za svaku proizvodnu jedinicu odredili prosječne cijene na pragu svake proizvodne jedinice i prosječnu cijenu na pragu djelatnosti proizvodnje.

HIDROELEKTRANA	HE Rama	HE Jajce	HE Mostar	HE Peć-Mlini	PHE Čapljina	HE
Prosječna cijena na pragu (KM/kWh)	0,03363	0,03174	0,04326	0,08397	0,07479	0,04309

Tabela 6.

Isti su naveli da je **prosječna cijena na pragu djelatnosti proizvodnje 0,04309 KM/kWh.**

Dalje su naveli da su u skladu odredbama Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke na osnovu prijedloga potrebnog prihoda za hidroelektrane za 2007. godinu izračunali jediničnu cijenu snage i jediničnu cijenu električne energije na pragu proizvodnih jedinica kako slijedi:

HIDROELEKTRANA	HE Rama	HE Jajce	HE Mostar	HE Peć-Mlini	PHE Čapljina	HE
Jedinična cijena el. energije (KM/kWh)	0,00558	0,00567	0,00615	0,00532	0,01398	0,00689
Jedinična cijena snage (KM/kW)	100,79375	108,04444	120,11111	188,76667	29,16136	66,91035

Tabela 7.

Potpisnici izvještaja su naveli da je **jedinična cijena električne energije na pragu proizvodnje 0,00689 KM/kWh,** kao i da je **jedinična cijena snage na pragu proizvodnje 66,91035 KM/kW.**

U svom izvještaju, potpisnici istog su naveli da su njihove preporuke rezultat njihove analize dokumenata i podataka koje je dostavio podnosilac zahtjeva, a koji sadrže i elemente procjene samog podnosioca zahtjeva, da je FERK započeo drugi tarifni postupak na osnovu podataka koje je dostavio podnosilac zahtjeva, a tokom tarifnog postupka da je FERK insistirao na dostavljanju sve tražene, a nepotpune dokumentacije, podataka i informacija, kao i da su dopune vršene i neposredno na pripremljenoj i formalnoj raspravi, koje su provedene tokom tarifnog postupka, i to u vidu davanja izjašnjenja ovlaštenih predstavnika podnosioca

zahtjeva o pojedinim pitanjima, kao i neposrednim prilaganjem dokumentacije u spis. Dalje su naveli da i pored uvažavanja određenih procjena koje je podnosilac zahtjeva izvršio, a koje nisu bile potpuno potkrijepljene i osnovane, u trenutku izrade ovog izvještaja nedostaju određeni podaci koje je podnosilac zahtjeva trebao dostaviti ili izvršiti procjenu, a koji su više puta zahtjevani od podnosioca zahtjeva. Također su naveli da je činjenica da prema tom izvještaju, u ovom trenutku, izgleda da su neki troškovi opravdani, međutim tokom vremena kako se baza podataka bude poboljšavala i popunjavala i opravdanost troškova će se poboljšavati tako da će se tek na kraju prelaznog perioda znati koji su troškovi uistinu opravdani. Potpisnici izvještaja su naveli i da će, s obzirom na navedeno, FERK od podnosioca zahtjeva u narednim tarifnim postupcima tražiti dostavljanje takvih zahtjeva koji će sadržavati dovoljno podataka koji će dovesti do konačnog cilja, a to je objektivna alokacija troškova i potpuna opravdanost troškova, te da će u cilju olakšanja narednih tarifnih postupaka i pripremanja podnosioca zahtjeva za naredne tarifne postupke, FERK i prije pokretanja istih, tokom prelaznog perioda, a u skladu sa članom 30. Zakona o električnoj energiji i opštim aktima FERK-a, te uslovima Početnih dozvola za rad – licenci, od podnosioca zahtjeva tražiti dostavljanje određenih podataka i informacija.

Isti su naveli i da su, iako su neke troškove podnosioca zahtjeva promatrali kako je to podnosilac zahtjeva iskazao, ali u mjeri kako je to bilo moguće u ovom drugom tarifnom postupku, svjesni opredjeljenja FERK-a zasnovanog na Zakonu o električnoj energiji, a usvojenog Pravilnikom za tarifnu metodologiju i tarifne postupke kroz odredbe istog pravilnika o prelaznom periodu, o postepenosti u primjeni usvojene tarifne metodologije, gdje je FERK jasno izrazio svoj stav o postepenom uvođenju međunarodno prihvaćene regulatorne prakse i postepenom uvođenju opšte prihvaćenih međunarodnih standarda u tarifnom postupku, kako bi se izbjegle iznenadne i drastične promjene tarifa u prelaznom periodu, zbog nepostojanja razvijenih socijalnih mjera, a koja podrazumijeva i postepenost u eventualnim izmjenama tarifa, koje će na kraju prelaznog perioda u potpunosti biti zasnovane na opravdanim troškovima.

Potpisnici izvještaja su predložili da troškovi i drugi elementi potrebnog prihoda propisani tarifnom metodologijom FERK-a i odobreni u ovom postupku trebaju biti predmet provjere u skladu sa odredbama Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, kao i prilagođavanja nakon što FERK donese Regulatorni kontni plan.

Komentari strana u postupku na Izvještaj

Navedeni izvještaj, dostavljen je stranama u postupku, odnosno podnosiocu zahtjeva Javnom poduzeću „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar, te umješačima „Aluminij“ d.d. Mostar, B.S.I. d.o.o. Jajce i Udruženju poslodavaca FBiH.

Dana 21.03.2007. godine pod brojem 07-02-979-41/21/06 primljeni su komentari na Izvještaj voditelja postupka i zaposlenika FERK-a od ponosioca zahtjeva Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Heceg Bosne“ dioničko društvo Mostar. Podnosilac zahtjeva je naveo u sklopu komentara pitanja br. 3, da su troškovi materijala, prezentovani u FERK-ovim tabelama za 2007. godinu opravdani i zasnovani na stvarnim potrebama, da su

planirani u cilju osiguranja pogonske spremnosti hidroenergetskih objekata, te da mole da se ovi troškovi priznaju u cjelosti i da se uvaži obrazloženje posnosioca zahtjeva u vezi primjene Zakona o javnim nabavkama. U sklopu komentara pitanja br. 5, podnosilac zahtjeva je naveo da su usluge održavanja također opravdane i zasnovane na stvarnim potrebama, a da su planirane u cilju osiguranja pogonske spremnosti hidroenergetskih objekata, te da iz tog razloga moli da usluge održavanja budu priznate u potpunosti, te da se uvaži obrazloženje posnosioca zahtjeva u vezi primjene Zakona o javnim nabavkama (specijalizovane usluge, ponavljanje konkursa, nap.konkurs Ispitivanje i parametrisanje turbinskih regulatora je tri puta ponavljan). U komentaru pitanja br.7., podnosilac zahtjeva je naveo da je, uvažavajući principe efikasnog i ekonomičnog poslovanja, ostale fiksne troškove za 2007. godinu planirao u manjem iznosu od ostvarenih u baznoj godini, ali da se u Izvještaju, i nakon smanjenja sa strane podnosioca zahtjeva, ovi troškovi smanjuju za 44% od zahtjevanog iznosa. Naveo je da je smanjenjem ovih troškova upitno izvršenje već ugovorenih obaveza (izgradnja vodosnabdjevnog sistema, obaveze zaštite okoline proizišle iz uslova za dobijanje upotrebne dozvole za HE Peć – Mlini, poribljavanje, restrukturisanje...), te da bi neizvršenje ugovorenih obaveza povećalo sudske troškove, penale, što bi također onemogućilo certifikaciju po standardima ISO-9001, te da stoga predlaže da ovi troškovi budu priznati u zahtjevanom iznosu. Podnosilac zahtjeva je dalje u svojim komentarima na Izvještaj voditelja postupka i zaposlenika FERK-a naveo da, budući da podnosiocu zahtjeva nije odobren trošak amortizacije u zahtjevanom iznosu, uz obrazloženje da isti nije dostavio plan aktiviranja novih sredstava, da podnosilac zahtjeva isti dostavlja u prilogu komentara, te da se nada da će se izvršiti korekcija odobrene amortizacije. Uz komentare priloženi Plan aktiviranja sredstava u 2007. godini je:

PLAN AKTIVIRANJA SREDSTVA U 2007. GODINI

Pogon HE Jajce

Redni broj	Osnovno sredstvo	Vrijednost	Stopa amortizacije	Vrijeme aktiviranja	Iznos amortizacije
1	Blok transformator	1.021.300,22	5,00%	decembar-06	51.065,01
2	Sistem generatorske pobude	861.790,02	6,50%	decembar-06	56.016,35
3	Blok transformatora	971.851,93	5,00%	maj-07	32.395,06
4	Mašina za čišćenje	15.178.976,00	15,50%	juli-07	117.643,14
5	Oprema za automatsko posmatranje brane	201.725,00	15,50%	juli-07	15.633,69
UKUPNO:					257.119,57

Pogon HE Rama

Redni broj	Osnovno sredstvo	Vrijednost	Stopa amortizacije	Vrijeme aktiviranja	Iznos amortizacije
1	Sistem optičkog povezivanja	334.548,00	5,00%	januar-07	16.677,40
2	Injekcijska zavjesa	3.071.894,00	1,43%	januar-07	43.928,08
3	Oprema za automatsko posmatranje brane	201.725,00	15,50%	juli-07	15.633,69
UKUPNO:					60.605,48

PHE Čaplina

Redni broj	Osnovno sredstvo	Vrijednost	Stopa amortizacije	Vrijeme aktiviranja	Iznos amortizacije
1	Dizalo	89.669,90	6,50%	januar-07	5.828,54
UKUPNO:					5.828,54

Centar za upravljanje proizvodnjom

Redni broj	Osnovno sredstvo	Vrijednost	Stopa amortizacije	Vrijeme aktiviranja	Iznos amortizacije
1	Sistem tačnog mjerenja	152.544,79	20,00%	januar-07	30.508,96
2	Sistem automatskog regulisanja	1.233.901,04	20,00%	januar-07	246.780,21
3	SCADA	606.828,00	20,00%	januar-07	121.365,60
UKUPNO:					398.654,77

Na nivou preduzeća

Redni broj	Osnovno sredstvo	Vrijednost	Stopa amortizacije	Vrijeme aktiviranja	Iznos amortizacije
1	Računarska oprema	34.435,15	20,00%	januar-07	6.887,03
2	Autobusi i vozila	586.905,00	15,50%	januar-07	90.970,28
3	Alati	36.334,49	16,60%	januar-07	6.031,53
4	Namještaj	93.919,91	12,50%	januar-07	11.739,99
5	Ostala oprema	88.030,86	7,00%	januar-07	6.162,15
UKUPNO:					121.790,98

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE-TROŠKOVI SVEUKUPNO : 843.999,34

Nakon roka za podnošenje komentara na Izvještaj voditelja postupka i zaposlenika FERK-a, podnosilac zahtjeva je 03.04.2007. godine dostavio FERK-u i dopis – Uračunavanje poreza, doprinosa i naknada na elektroenergetske objekte u cijenu struje u drugom tarifnom postupku, primljen u FERK pod brojem 07-02-979-42/21/06. U tom dopisu, podnosilac zahtjeva je naveo da je u zadnje vrijeme suočen sa sve češćim donošenjem odluka nadležnih tijela lokalne samouprave o uvođenju poreza, doprinosa i naknada (komunalnih naknada za dovodne kanale, hidroakumulacije, koridore dalekovoda, zakupnina na stubna mjesta i sl.) za korištenje elektroenergetskih objekata i slijedom toga s donošenjem rješenja o utvrđivanju visine spomenutih naknada od strane opštinskih organa, zatim da su za sada naknadu uvele opštine Neum, Vareš i Novi Travnik, te da se uskoro priprema donošenje sličnih odluka i od drugih opština (Prozor-Rama).

Dalje je podnosilac zahtjeva naveo da jedinicama lokalne samouprave pokušava ukazati da odluke koje donose nisu zasnovane na važećim propisima, da su elektroenergetski objekti za proizvodnju, prenos i distribuciju električne energije i upravljanje elektroenergetskim sistemom u kojima se obavlja elektroenergetska djelatnost koja je od javnog interesa, kao i da je članom 6. stav (2) Zakona o električnoj energiji utvrđeno da je elektroprivrednim preduzećima utvrđena obaveza vršenja javne usluge. Naveo je da je istakao da se uvođenje materijalnih obaveza može zasnivati samo na zakonu ili propisu zasnovanom na zakonu, što nije poštovano u spomenutim slučajevima, a što je suprotno i članu 60. Zakona o električnoj energiji (elektroprivredno društvo nije dužno plaćati nikakve posebne naknade radi korištenja tih objekata, jer su prilikom izgradnje elektroenergetskih objekata regulisani imovinsko-pravni zahtjevi s vlasnicima nekretnina odnosno nosiocima prava korištenja na nekretninama).

Podnosilac zahtjeva je u ovom dopisu naveo da je upozorio sve ove općine da će pokrenuti ocjenu ustavnosti donesenih odluka o uvođenju naknada i da je pokrenuo inicijativu za ukidanje istih, te da u cijenu električne energije nije ukalkulisana utvrđena naknada, kao i da će podnijeti zahtjev FERK-u za povećanje cijene električne energije nekvalifikovanih (tarifnih) kupaca za iznos naknade koju će plaćati po odluci, i to povećanjem cijene električne energije svih građana ili povećanjem cijene električne energije samo potrošačima opštine, koja je donijela rješenje o naknadi, a što je dužan u skladu FERK-ovom Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke.

Dalje je naveo da u tom smislu predlaže da FERK u skladu sa članom 18. svog Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke uvedene naknade uvrsti u potreban prihod za djelatnost proizvodnje električne energije i djelatnost distribucije električne energije.

U prilogu ovog dopisa, podnosilac zahtjeva je dostavio:

- Prijedlog s Rješenjem o izvršenju Općinskog suda Čapljina br. 07 53 Ip 006317 07 Ip od 20.03.2007. godine i ostalim priložima (na osnovu Rješenja o visini komunalne naknade za poslovne i druge prostore donesenih od strane Općine Neum br. 05-37/95 od 01.04.1995. godine i br. 05-37/95 od 1.4.1995. godine),
- Prijedlog s Rješenjem o izvršenju Općinskog suda Čapljina br. 07 53 Ip 006318 07 Ip od 20.03.2007. godine i ostalim priložima (na osnovu Rješenja o visini komunalne naknade za poslovne i druge prostore Općine Neum br. 05-6/99 od 12.01.1999. godine,

Rješenja o visini komunalne naknade za trafostanice Općine Neum br. 05-73/02-1 od 7.5.2002. godine, Rješenja o visini komunalne naknade za dalekovode Općine Neum br. 05-73/02 od 07.05.2002. godine, Presude Županijskog suda Mostar br. U: 81/04 od 3.11.2004. godine, drugostepenog Rješenja Ministarstva graditeljstva, prostornog uređenja i zaštite okoline HNK-a br. Up.: II-09-03-25-528/02 od 22.11.2004. godine, te Rješenja o visini komunalne naknade za dalekovode Općine Neum br. 05-23/05 od 20.07.2005. godine,

- Odluku o visini naknade za korištenje građevinskog zemljišta OV Vareš br. 01-43/06 od 22.03.2006. godine, Odluku o prosječnoj konačnoj građevinskoj cijeni u 2006. godini m² korisne stambene površine u državnom vlasništvu na području opštine OV Vareš br. 01-48/07 od 07.03.2007. godine, s Rješenjem o utvrđivanju obaveze plaćanja naknade za korištenje gradskog građevinskog zemljišta Općine Vareš br. 02/4-75/07 od 13.3.2007. godine,
- Odluku o načinu dodjele pod zakup zemljišta u državnom vlasništvu i visini zakupnine („Službeni glasnik Općine Novi Travnik“ br. 2/01 i 1/02), Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o načinu dodjele pod zakup zemljišta u državnom vlasništvu i visini zakupnine OV Novi Travnik br. 01-01-29/07 od 13.02.2007. godine,
- Inicijativu br. I-2175/07 od 29.03.2007. godine (za izmjenu Odluke o komunalnoj naknadi OV Neum br. O-01-I-12/02 od 27.03.2002. godine / „Sl. glasnik Općine Neum“ br. 1/02 / i Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnoj naknadi OV Neum br. O-01-I-29/05 od 07.06.2005. godine / „Sl. glasnik Općine Neum“ br. 3/05/, te ukidanje donesenih rješenja o visini komunalne naknade),
- Inicijativu br. I-2040-1/07 od 02.04.2007. godine (za izmjenu Odluke OV Vareš br. 01-43/06 od 22.03.2006. godine),
- Inicijativu br. I-2177/07 od 29.3.2007. godine (za izmjenu Odluke OV N. Travnik br. 01-01-29/07).

Umješači „Aluminij“ d.d. Mostar, B.S.I. d.o.o. Jajce i Udruženju poslodavaca FBiH nisu dostavili komentare na Izvještaj voditelja postupka i zaposlenika FERK-a.

Nakon roka za podnošenje komentara na izvještaj voditelja postupka i zaposlenika FERK-a, podnosilac zahtjeva je 04.04.2007. godine dostavio dodatne komentare, primljene pod brojem 07-02-979-43/21/06. U istima je podnosilac zahtjeva naveo da želi FERK obavijestiti o novim troškovima koje mora uključiti u potreban prihod djelatnosti proizvodnje za 2007. godinu, s obzirom da je Presuda Vrhovnog suda FBiH obavezala istog da participira u šteti nastaloj u „Plavnom valu“ s 15% vrijednosti ukupne štete, te da na osnovu dostupne dokumentacije, koju je priložio, cijeni da će odštetni zahtjev s kamatom i troškovima spora iznositi cca 670.000 KM, te da bi FERK trebao uvažiti ovu činjenicu te priznati troškove.

Osim navedenog, podnosilac zahtjeva je u ovim naknadnim komentarima skrenuo pažnju da se još jednom razmotri opravdanost smanjenja troškova na pozicijama:

- troškovi materijala,
- troškovi usluga održavanja,
- ostali fiksni troškovi,
- amortizacija.

Naveo je da je smanjenje troškova materijala i usluga održavanja obrazloženo konstatacijom da je podnosilac zahtjeva nije dostavio tabelarni pregled potpisanih ugovora s trećim licima, te da nije dostavio plan za 2007. godinu, zatim da se takva konstatacija ne može prihvatiti, jer je podnosilac zahtjeva dostavio precizan tabelarni pregled povećanja troškova materijala i usluga održavanja u odnosu na baznu 2005. godinu u skladu sa zahtjevima FERK-a s pripreme i formalne rasprave.

Također je naveo i da je istina da nije dostavio plan za 2007. godinu, ali da je prijedlog troškova djelatnosti proizvodnje, sadržan u potrebnom prihodu u drugom tarifnom postupku, njegov plan troškova za 2007. godinu, samo što taj plan nije prošao redovnu proceduru, pa nije dostavljen kao službeni dokument.

Što se tiče „ostalih fiksnih troškova“, podnosilac zahtjeva je naveo da su isti drastično smanjeni uz obrazloženje da ničim podnosilac zahtjeva nije „potkrijepio“ iznose ostalih fiksnih troškova alociranih iz Direkcije Društva, zatim da su na pripremljenoj i formalnoj raspravi traženi iznosi, struktura i ključ alokacije ovih troškova, što je podnosilac zahtjeva i dostavio, te da vjeruje da je neodobrenje ostalih fiksnih troškova Direkcije Društva, alociranih na djelatnost proizvodnje, posljedica previda i da se nada da će se izvršiti korekcija u skladu sa zahtjevanim iznosom. Podsjetio je i da se nepriznati dio ostalih fiksnih troškova Proizvodnje električne energije odnosi na obaveze stvorene u ranijim periodima čije bi neodobravanje dovelo u pitanje dobijanje upotrebne dozvole za određene objekte kao i certifikaciju po ISO standardima, te da stoga očekuje priznavanje istih.

Također, podnosilac zahtjeva je naveo da je u cilju odobrenja obračunate amortizacije uz dopis od 21.03.2007. godine, dostavio pregled aktiviranja novih osnovnih sredstava.

Uz ove naknadne kometatre podnosilac zahtjeva je dostavio:

- spisak predmeta: Plavni val,
- Presudu Opštinskog suda Mostar br. P.240/00-I od 7.7.2006. godine,
- Presudu Kantonalnog suda Mostar br. 007-0-Gž-07-000 128 od 09.03.2007. godine,
- i ostalu dokumentaciju.

Dana 06.04.2007. godine pod brojem 07-02-981-42/23/06 primljeni su komentari podnosioca zahtjeva Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar na Izvještaj voditelja postupka i zaposlenika FERK-a za djelatnost snabdijevanja električnom energijom koji su sadržavali i dodatne komentare na Izvještaj voditelja postupka i zaposlenika FERK-a za djelatnost proizvodnje električne energije gdje je naveo da je već dopisom koji je u FERK primljen 21.03.2007. godine pod brojem 07-02-979-41/21/06 dostavio primjedbe na preporuke i mišljenja date u Izvještaju, te da iznose koji se ne priznaju kroz preporuku, pored već iznesenih troškova direkcije društva, ugrožavaju sigurnu proizvodnju električne energije budući da su znatno umanjeni troškovi redovnog održavanja, amortizacije i ostali fiksni troškovi koji mogu dovesti do ugrožavanja okoline i daljeg restrukturisanja ove elektroprivrede. Naveo je da traži da se ove već dostavljene primjedbe uvažavaju i u potpunosti odobre njegovi zahtjevi, tako da se cijene na pragu svake elektrane u 2007. godini odobre kao i za 2006. godinu u prvom tarifnom postupku, te je napomenuo da se donošenjem ovakve Odluke ne odobravaju nikakve stope povrata, odnosno u cijeni nema ni dobiti, ni razvoja. Takođe je dao osvrt na stanje akumulacije HE Rama.

Zaključak

U skladu sa članom 75. Pravilnika o javnim raspravama i rješavanju zahtjeva i žalbi FERK-a, a na osnovu savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, kao i Izvještaja voditelja postupka i zaposlenika FERK-a, te primljenih komentara na izvještaj strana u postupku, odnosno na osnovu rezultata cjelokupnog postupka, FERK je zaključio sljedeće:

U vezi **troškova materijala za 2007. godinu**, upoređujući podatke o troškovima materijala, i to ostvarenje ovih troškova iz 2005. godine, ostvarenje ovih troškova iz 2006. godine, kao i podatke o trošku materijala zahtjevanog za 2007. godinu vidljivo je da je u toku 2007. godine zahtjevan znatan porast troška materijala u odnosu na ostvarenje iz 2005. godine i 2006. godine. Komentare podnosioca zahtjeva ne uvažavamo iz razloga nepostojanja Plana poslovanja za 2007. godinu kao i iz razloga što zahtjevanje ovakvog porasta troškova podnosilac zahtjeva nije potkrijepio relevantnim činjenicama i dokazima nego se zadržao u najvećem dijelu na iznošenju procjene. Zbog svega navedenog troškove materijala za 2007. godinu odobravamo u iznosu od 1.746.000 KM.

(KM)

Ostvarenje 2005. godina	Ostvarenje 2006. godina	Zahtjev 2007. godina	Odobreno za 2007. godinu
1.165.000	1.226.261	1.940.000	1.746.000

U vezi **troška usluga održavanja za 2007. godinu** upoređujući podatke o troškovima usluga održavanja, i to ostvarenje ovih troškova iz 2005. godine, ostvarenje ovih troškova iz 2006. godine, kao i podatke o trošku usluga održavanja zahtjevanog za 2007. godinu vidljivo je da je u toku 2007. godine zahtjevan znatan porast troška usluga održavanja u odnosu na ostvarenje iz 2005. godine i 2006. godine. Komentare podnosioca zahtjeva ne uvažavamo iz razloga nepostojanja Plana poslovanja za 2007. godinu kao i iz razloga što zahtjevanje ovakvog porasta troškova podnosilac zahtjeva nije potkrijepio relevantnim činjenicama i dokazima nego se zadržao u najvećem dijelu na iznošenju procjene. Zbog svega navedenog troškove usluge održavanja za 2007. godinu odobravamo u iznosu od 4.107.000 KM.

(KM)

Ostvarenje 2005. godina	Ostvarenje 2006. godina	Zahtjev 2007. godina	Odobreno za 2007.
3.180.000	2.804.868	5.134.000	4.107.000

Uvažavamo komentare podnosioca zahtjeva o **trošku amortizacije za 2007. godinu**, uz koje je priložio plan aktiviranja novih sredstva i pripadajući trošak amortizacije novih sredstava u djelatnosti proizvodnje električne energije za 2007. godinu. Prijedlog troška amortizacije iz Izvještaja sa formalne rasprave u drugom tarifnom postupku po zahtjevu za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje električne energije u iznosu od 27.022.947 KM uvećavamo za trošak

amortizacije planiranih novih sredstva koja će biti aktivirana u toku 2007. godine u iznosu od 843.999,34 KM, te odobreni trošak amortizacije za 2007. godinu iznosi 27.866.946,34 KM. U narednoj tabeli prikazan je odobreni trošak amortizacije za 2007. godinu posebno po hidroelektranama.

Hidroelektrana	Zahtjevani trošak amortizacije za 2007. godinu (KM)	% učešća troškova HE u ukupnim troškovima proizvodnje	Odobreno za 2007. godinu(KM)
1	2	3	4
HE Rama	9.500.000	33,88	9.118.153
HE Mostar	5.462.000	19,48	5.242.458
HE Jajce	3.089.000	11,02	2.964.839
PHE Čapljina	7.339.000	26,17	7.044.013
HE Peć Mlini	2.650.000	9,45	2.543.485
UKUPNO HE	28.040.000	100	26.912.947
Zajednički poslovi			110.000
UKUPNO			27.022.947
+Trošak amortizacije (nova sredstva u 2007. godini-plan)			843.999,34
NOVI PRIJEDLOG 2007. godina			27.866.946,34
HE Rama	9.500.000	33,88	9.392.353,50
HE Mostar	5.462.000	19,48	5.365.267,83
HE Jajce	3.089.000	11,02	3.291.429,69
PHE Čapljina	7.339.000	26,17	7.214.832,19
HE Peć Mlini	2.650.000	9,45	2.603.063,12
UKUPNO HE	28.040.000	100	27.866.946,43

Obaveza FERK-a će biti da provjeri da li su prikazani podaci o aktiviranju novih sredstva u djelatnosti proizvodnje za 2007. godinu kao i podatak o obračunatom trošku amortizacije ovih sredstva uredno evidentirani u poslovnim knjigama podnosioca zahtijeva na osnovu čega će se u narednom tarifnom postupku utvrditi eventualno poravnanje.

Ukupan zahtjevan iznos „ostalih fiksnih troškova“ za 2007. godinu iznosi 8.570.000 KM, a ostvareni trošak za 2005. godinu iznosi 9.120.000 KM.

(KM)

Djelatnost	Ostvarenje 2005. godina	Ostvarenje 2006. godina	Zahtijev 2007. godina	Odobreno za 2007. godinu
Osnovna djelatnost(a+b)	5.462.000	4.265.753	6.377.000	2.936.000
a) Troškovi	2.562.233	2.547.587	3.837.000	2.936.000
b) Rashodi	2.899.767	1.718.166	2.540.000	
Zajednički poslovi	3.659.000		2.193.000	1.852.000
UKUPNO	9.121.000		8.570.000	4.788.000

Ne uvažavamo komentare dostavljene od strane podnosioca zahtjeva u vezi ostalih fiksnih troškova u djelatnosti proizvodnje za 2007. godinu iz razloga što je planiranje ovih troškova neizvjesno i što podnosilac zahtjeva nije dostavio FERK-u Plan poslovanja za 2007. godinu, putem kojeg bi FERK imao uvid da li su dostavljeni podaci realno prikazani u skladu sa projekcijom plana i odobravamo „ostale fiksne troškove“ u iznosu od 4.788.000 KM.

Ne odobravamo zahtijevane troškove **radne snage za 2007. godinu** za djelatnost proizvodnje električne energije u iznosu od 12.582.000 KM iz razloga što je prilikom provođenja drugog tarifnog postupka FERK raspolagao sa različitim podacima prezentovanim od strane podnosioca zahtjeva o planiranom i stvarnom broju zaposlenih u okviru JP“Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosna“ d.d. Mostar. S obzirom da podnosilac zahtjeva nije dostavio Izvještaj o poslovanju za 2006. godinu i Plan poslovanja za 2007. godinu u kojem se nalaze relevantni podaci o stvarnom i planiranom broju zaposlenika u toku 2006. godine u djelatnosti proizvodnje električne energije, zahtijevane troškove radne snage za 2007. godinu odobravamo u iznosu od 12.078.720 KM što je 503.280 KM manje od traženog iznosa troška radne snage za 2007. godinu od strane podnosioca zahtjeva.

U vezi **troškova nadoknade stanovništvu po pitanju „Plavnog vala“** relevantni su dokazi koje je priložio podnosilac zahtjeva i to presuda Kantonalnog/Županijskog suda u Mostaru broj Gž-17704 od 22.02.2005. godine kojom je utvrđena odgovornost za štetu odnosno doprinos nastanku iste u 15% odgovornosti JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar. Ista presuda je potvrđena presudom Vrhovnog suda FBiH broj Rev-660/05 od 12.09.2006. godine kojom je prihvaćen stav Kantonalnog/Županijskog suda u Mostaru da se veličina protoka od 1.947 m³/sek nije mogla predvidjeti a da je razlika između maksimalne količine protoka vode tj. 2.360 m³/sek i 1.947 m³/sek je uticaj ljudskog faktora, odnosno da je za štetu nastalu u tzv. „plavnom valu“ prvotuzena JP “Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo dužna nadoknaditi u omjeru od 85 %, a drugotuzena JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar u omjeru od 15 %.

Podnosilac zahtjeva je u prilogu dostavio spisak 158 lica koje na osnovu dostupne dokumentacije potražuju naknadu štete od podnosioca zahtjeva i u kojem je ukupan iznos štete procenjen kako slijedi:

-Iznos štete: 316.513,20 KM
-Zatezna kamata: 302.097,61 KM
-Troškovi postupka: 50.000,00 KM
UKUPNO(procjena): 668.610,81 KM

Podnosilac zahtjeva je dostavio i presudu Opštinskog suda Mostar od 07.07.2006. godine broj P.240/00-I u predmetu Marić i drugi, na koju je izjavljena žalba po kojoj je Kantonalni/Županijski sud u Mostaru donio presudu broj 007-0GŽ-07-000128 od 09.03.2007. godine. Pomenutom presudom na dosuđene iznose po zahtjevima za naknadu štete treba računati zakonsku zateznu kamatu od 28.02.2000. godine, odnosno od dana podnošenja tužbe tužioca za naknadu nastale štete. Ovom presudom JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar je obavezna isplatiti za 21 tužioca ukupan iznos od 64.010,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 28.02.2000. godine pa do isplate, kao i troškove postupka u iznosu od 3.430,99 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 07.08.2006. godine pa do isplate.

Na osnovu raspoložive dokumentacije dostavljene od strane JP “Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar utvrđeno je da je presudom Vrhovnog suda FBiH broj Rev-660/05 od 12.09.2006. godine odbijena revizija i utvrđeno da je za nastalu štetu odgovoran ljudski faktor. Uzimajući u obzir da se tarifna metodologija zasniva na opravdanom trošku, odnosno trošku nastalom iz efikasnog djelovanja elektroprivrednog društva u obavljanju regulisane djelatnosti, isti nismo opravdali, jer smatramo da ove troškove ne trebaju snositi tarifni kupci nego podnosilac zahtjeva, jer je to trošak koji proizilazi iz štete za koju je po presudi suda odgovoran podnosilac zahtjeva, te stoga smatramo da ovo javno preduzeće ovaj dio tereta mora podnijeti sam.

U vezi **troška komunalne naknade po pitanju korištenja komunalnog zemljišta**, na osnovu člana 21. i 22. Uredbe o komunalnoj privredi (Službeni glasnik HR HB broj 34/94 i člana 6. Odluke o komunalnoj naknadi (Službeni glasnik općine Neum, broj 2/95) dana 1.4.1995. godine donesena su „rješenja o visini komunalne naknade za poslovne i druge prostore“ broj 05-37/95(rješenje za hidroakumulaciju) i broj 05-37/95(rješenje za dovodni tunel), na osnovu koje je utvrđeno da je PHE Čapljina kao korisnik gradskog građevinskog zemljišta u Neumu, ima mjesečnu obavezu plaćanja komunalne naknade.

Dana 22.02.2007. godine Općinski sud u Čapljini je donio Rješenje o izvršenju na osnovu isprave o izvršenju. Ispravom o izvršenju - Rješenjima tražioca izvršenja broj :05-37/95 od 01.04.1995. godine utvrđena je obaveza izvršioca (JP“Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar) da na ime komunalne naknade vrši uplate svaki mjesec u iznosima protuvrijednosti od 779,00 KM i 606,00 KM što ukupno iznosi 1.385,00 KM.

Na osnovu izdatih rješenja tražilac izvršenja je svake godine obračunavao izvršioca komunalne naknade koja nije uredno plaćana i uvidom u finansijsku karticu i zadnji ispostavljeni račun tražioca izvršenja broj 72/2006 od 30.9.2006. godine, ukupno dugovanje izvršioca po navedenim pravomoćnim rješenjima iznosi 178.383,28 KM. Rješenjem o izvršenju se određuje izvršenje prema izvršiocu JP“Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, PHE Čapljina radi napalte glavnog duga od 178.383,28 KM zaključno sa danom 30.09.2006 kao i zakonskih zateznih kamata na glavni dug počev od 22.02.2007. godine.

Obzirom da se radi o naknadama koje su kao obavezne propisane od strane nadležnih organa, a u skladu sa članom 18. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, odobravamo trošak komunalne naknade glavnog duga u iznosu od 178.383,28 KM.

Zbog svega navedenog odobravamo troškove kako slijedi:

(000 KM)			
Redni broj	TROŠKOVI I RASHODI	Zahtjevano za 2007 (KM)	Odobreno za 2007. godinu (KM)
1	2	4	5
1.	Troškovi materijala		
a	-trošak materijala bez pumpnog rada	1.940,0	1.746,0
b	-trošak materijala za pumpni rad PHE Čapljina	nije naznačeno	1.220,0
2.	Troškovi usluga (a+b)	7.392	6.365
a	Troškovi usluga održavanja	5.134	4.107
b	Trošak osiguranja	2.258	2.258
3.	Amortizacija	28.040	27.867
4.	Troškovi radne snage	12.582	12.079
5.	Naknade(a+b+c)	9.278	9.278
a	Naknade za kor.dobara-varijabilni dio	8.867	8.867
b	Naknade za kor.dobara-fiksni dio	158	158
c	Porezi i doprinosi	253*	253*
6.	Trošak regulatorne naknade	275	256
7.	Ostali fiksni troškovi poslovanja	8.570	4.788
	UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI	68.077	63.599

*U sklopu stavke Porezi i doprinosi su uključeni iznosi:
-porezi i doprinosi koji ne ovise o finansijskom rezultatu
-komunalana nakanada za korištenje zemljišta za PHE Čapljinu.

Odobreni potreban prihod djelatnosti proizvodnje u iznosu od 63.599.000 KM po hidroelektranama iznosi:

HE Mostar	10.178.000 KM
HE Jajce I i HE Jajce II	11.796.000 KM
CHE Čapljina	16.059.000 KM
HE Rama	19.484.000 KM
HE Peć-Mlini	6.082.000 KM.

Na osnovu odobrenih potrebnih prihoda prosječne cijene električne energije na pragu hidroelektrana, za bilansirane količine proizvodnje električne energije iz elektroenergetske bilanse za 2007. godinu, po hidroelektranama su:

HE Mostar	0,04368 KM/kWh
HE Jajce I i HE Jajce II	0,03162 KM/kWh
CHE Čapljina	0,07611 KM/kWh
HE Rama	0,03389 KM/kWh
HE Peć-Mlini	0,08447 KM/kWh.

Jedinične cijene snage na pragu hidroelektrana određene su na osnovi fiksnih troškova proizvodnje hidroelektrana uključenih u potrebni prihod i raspoložive snage na pragu hidroelektrana i iznose:

HE Mostar	121,47222 KM/kW
HE Jajce I i HE Jajce II	107,57778 KM/kW
CHE Čapljina	29,79318 KM/kW
HE Rama	101,72500 KM/kW
HE Peć-Mlini	189,96667 KM/kW.

Jedinične cijene električne energije na pragu hidroelektrana određene su na osnovi varijabilnih troškova proizvodnje hidroelektrana uključenih u potrebni prihod i godišnje bilansirane proizvodnje električne energije iz elektroenergetske bilanse za 2007. godinu, za nekvalifikovane (tarifne) kupce i iznose:

HE Mostar	0,00615 KM/kWh
HE Jajce I i HE Jajce II	0,00567 KM/kWh
CHE Čapljina	0,01398 KM/kWh
HE Rama	0,00558 KM/kWh
HE Peć-Mlini	0,00532 KM/kWh.

Prosječna cijena električne energije i jedinične cijene snage i električne energije na pragu proizvodnje Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar iznose:

- prosječna cijena električne energije	0,04344 KM/kWh
- jedinična cijena snage	67,56566 KM/kW
- jedinična cijena električne energije	0,00689 KM/kWh.

Drugi tarifni postupak FERK je započeo na osnovu podataka koje je dostavio podnosilac zahtjeva, a na dostavljanju sve tražene a nepotpune dokumentacije, podataka i informacija, FERK je insistirao tokom tarifnog postupka. Dopune su vršene i neposredno na pripremljenoj i formalnoj raspravi, koje su provedene tokom tarifnog postupka, i to u vidu davanja izjašnjenja ovlaštenih predstavnika podnosioca zahtjeva o pojedinim pitanjima, kao i neposrednim prilaganjem dokumentacije Općenito se može dati ocjena kako podaci koje je dostavljao podnosilac zahtjeva u domeni troškova i rashoda nisu dovoljno transparentni i detaljni što je sve skupa onemogućavalo dublji uvid u prirodu troškova i rashoda koje podnosilac zahtjeva ostvaruje, a ovu činjenicu je otežavao i stav podnosioca zahtjeva da odbijanjem dostavljanja nekih informacija FERK-u dokaže svoje iskazane troškove i prihode.

Obzirom na navedeno i na kvalitet podataka i procjena podnosioca zahtjeva, učinjen je izniman trud da se ocjene troškovi podnosioca zahtjeva u mjeri u kojoj je to moguće.

Prvo, kako kvalitet podataka podnesenih u okviru tarifnog zahtjeva nije bila odgovarajuća, FERK je tražio i prihvatio izvjesne procjene, iako iste po mišljenju FERK-a nisu bile potpuno potkrjepljene, a sve uvažavajući činjenicu da se elektroenergetski sektor u FBiH nalazi u fazi prestrukturisanja, pri čemu je opravdano omogućiti podnosiocu zahtjeva određeno vrijeme za prilagođavanje uslovima regulacije. U prvom tarifnom postupku, FERK je jasno pokazao i posebno naglasio da je trajni zadatak podnosioca zahtjeva upotpunjavanje baze podataka o troškovima, što ostaje i dalje opredjeljenje FERK-a. S obzirom na navedeno, FERK insistira na tome da podnosilac zahtjeva prilikom procjene pojedinih troškova, vrši takve procjene na višem standardu tačnosti i dokumentovanja. U cilju olakšanja narednih tarifnih postupaka i pripremanja podnosioca zahtjeva za naredne tarifne postupke, FERK će i prije pokretanja istih, tokom prelaznog perioda, a u skladu sa članom 30. Zakona o električnoj energiji i opštim aktima FERK-a, te uslovima Početnih dozvola za rad – licenci, od podnosioca zahtjeva tražiti dostavljanje određenih podataka i informacija. navedeno će doprinijeti i upotpunjavanju činjeničnog stanja, na osnovu kojeg će se objektivnije cijeliti opravdanost i alokacija troškova.

Troškovi i drugi elementi potrebnog prihoda propisani tarifnom metodologijom FERK-a i odobreni u ovom postupku bit će predmet provjere u skladu sa odredbama Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, kao i prilagođavanja nakon što FERK donese Regulatorni kontni plan.

Ovim rješenjem FERK je ocjenio opravdanost troškova i potrebni prihod na osnovu primljenih podataka; međutim uz poboljšanje informacija i podataka podnesenih FERK-u, isti će se kontinuisano dopunjavati kako se bude dopunjavala baza podataka. To je neophodno kako bi FERK ispunio svoju zakonsku obavezu utvrđivanja krajnje točke prelaznog perioda vezanog za postizanje tarifa koje su u potpunosti zasnovane na opravdanim troškovima. Opredjeljenje FERK – a o postepenosti primjene usvojene tarifne metodologije usvojeno je u pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke. FERK je jasno naveo viziju postepene primjene međunarodno prihvaćenih standarda u tarifnim postupcima, s ciljem izbjegavanja naglih i drastičnih promjena tarifa u prelaznom periodu, kao i zbog nepostojanja socijalnih mjera.

FERK je u svom Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke zatražio da regulisane kompanije posluju u skladu sa Zakonom o električnoj energiji. Kao što je propisano u članu 8. tog Zakona, u toku je otvaranje elektroenergetskog tržišta, a u skladu sa Ugovorom o uspostavi Energetske zajednice („Službeni glasnik BiH – međunarodni ugovori“ br. 9/06), Odlukom o obimu, uslovima i vremenskom rasporedu otvaranja tržišta električne energije u Bosni i Hercegovini („Službene novine FBiH“ br. 33/06) Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK), te FERK-ovim Pravilnikom o sticanju statusa kvalifikovanog kupca („Službene novine FBiH“ br. 53/06). U skladu sa navedenim Pravilnikom, B.S.I. d.o.o. Jajce i „Aluminij“ d.d. Mostar su stekli status kvalifikovanog kupca rješenjima FERK-a br. 07-02-791-06/17/06 i br. 07-02-807-01/18/06 od 03.10.2006. godine, kojima se odobrava takav status navedenim podnosiocima. U skladu sa članom 9. Pravilnika o sticanju statusa

kvalifikovanog kupca, u prelaznom periodu kvalifikovani kupac ima pravo izbora načina snabdijevanja električnom energijom. Na osnovu navedenog, Aluminij d.d. Mostar je kao kvalifikovani kupac iskoristio svoje pravo izbora i za dio električne energije u iznosu od 1.318.313 MWh je izabrao da se snabdijeva kao nekvalifikovane (tarifni) kupac od svog snabdjevača nekvalifikovanih (tarifnih) kupaca. Iz tog razloga u drugom tarifnom postupku po Zahtjevima za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom podnosioca zahtjeva JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, B.S.I. d.o.o. Jajce i Aluminij d.d. Mostar u dijelu za koji je izabrao da se snabdijeva kao nekvalifikovani (tarifni) kupac su bili i posmatrani kao i svi ostali nekvalifikovani (tarifni) kupci, u smislu utvrđivanja opravdanosti troškova potrebnih za proizvodnju i snabdijevanje električnom energijom za nekvalifikovane (tarifne) kupce, uz nastojanje da se izbjegne subvencionisanje između različitih kategorija potrošnje. U vezi sa navedenim, ukoliko podnosilac zahtjeva ima nedovoljne količine električne energije za svoje nekvalifikovane (tarifne) kupce, pa mora nabavljati električnu energiju, tada cijena te nabavljene električne energije mora biti uključena u portofolijo snabdijevanja, čiji će trošak biti raspoređen na sve nekvalifikovane (tarifne) kupce. Obavezne prakse su implementacija standarda nediskriminacije i obaveze javne usluge nametnute od Parlamenta FBiH u obliku Zakona o električnoj energiji, što znači da sada postoje standardi koje FERK provodi u javnosti što rezultuje nediskriminacijom i pravilnom raspodjelom troškova snabdijevanja.

Iz tog razloga, važno je da podnosilac zahtjeva, i zaista cijeli sektor i javnost, razumiju da su standardi koje FERK nameće podnosiocu zahtjeva nastali primjenom zakona i sastoje se od ispitivanja i opravdavanja podataka o troškovima koje je prouzročila regulisana kompanija. FERK se ponaša u skladu sa zakonom; troškove je prouzrokovala regulisana kompanija prilikom svog poslovanja, tako da je ista dužna prikazati i opravdati te troškove u skladu sa članom 23. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, a FERK u skladu sa članom 58. Poslovnika o radu FERK-a prilikom odlučivanja o opravdanosti nekog troška uzima u obzir i činjenicu da je informacija o istom data ili uskraćena.

Kada se radi o tarifama, dužnosti nezavisnog regulatora u skladu sa zakonom su verifikacija podataka o troškovima i postepeno uvođenje promjena tarifa s ciljem potkrepljivanja tarifa zasnovanih na troškovima u skladu sa Direktivama EU, Zakonom i propisima koje donosi FERK. Regulisane kompanije imaju obavezu da se pridržavaju propisa za proizvodnju električne energije za potrebe nekvalifikovanih (tarifnih) kupaca u skladu sa obavezom vršenja javne usluge.

Sve regulisane kompanije koje imaju obavezu vršenja javne usluge moraju osigurati električnu energiju svim svojim nekvalifikovanim (tarifnim) kupcima što je moguće ekonomičnije. Ova obaveza ima svoje osnove u zakonu, a posebno:

Početna dozvola za rad - licenca za obavljanje elektroprivredne djelatnost proizvodnja električne energije dodjeljena Javnom poduzeću „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar, sadrži obavezu vršenja javne usluge za Javno poduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar opisanu u stavu 4.2.1. i 4.1.1. tako da “Imalac dozvole oabvezan je pridržavati se svih važećih zakona,

podzakonskih akata, propisa i standarda FERK-a, a u skladu sa Direktivom EU i međunarodnim sporazumima koje je prihvatila BiH.”

Direktiva 2003/54/EC vezana za Zajednička pravila za unutrašnja tržišta električne energije, u članu 3. opisuje obavezu javne usluge i dužnost kompanije koja ima obavezu javne usluge da štiti svoje kupce. Posebno, formulacija navodi: “. . . U opštem ekonomskom interesu, države članice mogu preduzećima koja djeluju u elektroenergetskom sektoru, nametnuti obavezu javne usluge koja je vezana za sigurnost, uključujući sigurnost snabdijevanja, redovnost, kvalitetu i cijene snabdijevanja i zaštite okoline, uključujući energetska efikasnost i klimatsku zaštitu.”

Prema članu 4. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, obaveza javne usluge definisana je da “označava obavezu elektroenergetskih preduzeća da vrše izvjesne elektroenergetske djelatnosti kao javnu uslugu, prije svega vezano za sigurnost, redovnost, kvalitetu, cijene snabdijevanja i zaštite okoline u skladu sa zakonom i Direktivama EU.”

Prema članu 5. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, ciljevi metodologije su da za tarifne kupce utvrdi tarife koje su razumne i zasnovane na troškovima, zasnovane na uobičajenoj međunarodnoj praksi.

Obaveza javne usluge znači da elektroprivredno društvo mora raditi u opštem ekonomskom interesu nekvalifikovanih (tarifnih) kupaca, uzrokujući troškove koji su razumni i zasnovani na uobičajenoj međunarodnoj praksi, što podrazumjeva planiranje i isporuku u korist kupaca.

Politika FERK-a je da elektroprivredno društvo treba hidroenergiju isporučiti nekvalifikovanim (tarifnim) kupcima, kao i da obavljanje trgovinske djelatnosti elektroprivrednog društva ne može biti u suprotnosti s obavezom vršenja javne usluge, koja je elektroprivrednom društvu utvrđena u njegovoj dozvoli za rad.

Trošak električne energije za nekvalifikovane (tarifne) kupce u ovom tarifnom postupku većim dijelom zasnovao se na procjenjenim podacima podnosioca zahtjeva. Budući da su procjene podložne znatnim varijacijama, u narednom tarifnom postupku, FERK namjerava ispitati mjesečne podatke o stvarnim količinama i cijenama električne energije proizvedene za nekvalifikovane (tarifne) kupce iz vlastitih izvora i nabavljene za nekvalifikovane (tarifne) kupce. Nakon sagledavanja ovih činjenica izvršit će se i primijeniti poravnanje podataka o nabavljenoj i proizvedenoj električnoj energiji za nekvalifikovane (tarifne) kupce u narednom tarifnom postupku, uz odbijanje ili odobravanje prihoda za izračunavanje tarifa u narednom tarifnom postupku u skladu sa takvim poravnanjem. Kriteriji za takvo neodobravanje troškova ili odobrene prihode svode se na to da li su aktivnosti bile razumne obzirom na činjenice i okolnosti koje su okruživale odluke.

Prilikom donošenja ovog rješenja FERK je vodio računa o sveobuhvatnom procesu reforme elektroenergetskog sektora u Bosni i Hercegovini, čiji je cilj ekonomski zdrav i održiv razvoj elektroenergetskog sektora, a glavni elementi reforme razdvajanje sadašnjih vertikalno integrisanih monopola na djelatnost proizvodnje, distribucije i snabdijevanja električnom

energijom i rebalansiranje tarifa. Akcijskim planom Federacije Bosne i Hercegovine za prestrukturisanje i privatizaciju elektroenergetskog sektora u Bosni i Hercegovini („Službene novine FBiH“ br.31/05 i 39/05) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je dala okvir koji omogućava provođenje reforme, a podnosilac zahtjeva je do potpune implementacije usvojene tarifne metodologije, dužan izvršiti obaveze definisane Akcijskim planom FBiH.

U skladu sa članom 56. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, vlastita je odluka i nadležnost FERK-a da razmotri i potvrdi sve troškove dostavljene kao podrška predloženim tarifama, da prihvati, odbije ili prilagodi svaku veličinu ili analizu korištenu za proračun predložene tarife. Polazeći od navedenog prava i ovlaštenja, FERK je uzeo u obzir načela transparentnosti i ravnopravnosti svih sudionika na tržištu, a prije svega nediskriminaciju prema bilo kojem kupcu električne energije, opredjelivši se za postepeno uvođenje međunarodno prihvaćene regulatorne prakse i postepeno uvođenje opšteprihvaćenih međunarodnih standarda u tarifnom postupku, kako bi se izbjegle iznenadne i drastične promjene tarifa u prelaznom periodu, a posebno uzimajući u obzir nepostojanje razvijenih socijalnih mjera, zbog čega je FERK odlučio izbjeci nagle i velike promjene tarifa u prelaznom periodu, vodeći računa o postepenom ukidanju subvencija između elektroprivrednih djelatnosti, kategorija i grupa potrošnje, kao i o postepenosti pri odobravanju stope povrata na vlasnički kapital.

U skladu sa članom 75. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke FERK-a, FERK zadržava pravo da u cilju urednog snabdijevanja nekvalifikovanih (tarifnih) kupaca električnom energijom i zaštite opšteg javnog interesa u slučaju izvanrednih okolnosti kupovinu i prodaju električne energije reguliše na način koji će osigurati interese i potrebe svih kupaca za snabdijevanjem električnom energijom na teritoriji Federacije BiH. Obzirom da pod vanrednim okolnostima FERK podrazumijeva višu silu i druge posebne okolnosti, a pod kojima se podrazumijevaju elementarne nepogode koje su prouzrokovale poremaćaj kupovine i prodaje električne energije na teritoriji Federacije BiH, FERK je ocjenio kako nisu postojale vanredne okolnosti na osnovu kojih bi bilo ugroženo uredno snabdijevanje nekvalifikovanih (tarifnih) kupaca, kako je to podnosilac zahtjeva tvrdio, a što nije dokazao. Zbog toga FERK tokom drugog tarifnog postupka nije ni postupao po ovom članu Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke FERK-a.

Prilikom donošenja ovog rješenja FERK je pošao od činjenice da se drugi tarifni postupak provodi u prelaznom periodu, te je imajući to u vidu, analizirao sve podatke i informacije koje je podnosilac zahtjeva dostavio.

FERK je u razmatranju Zahtjeva kroz postupak odobravanja tarifa po podnesenom Zahtjevu u najvećoj mogućoj mjeri poštivao osnovna načela koja propisuju da će tarife biti pravedne i razumne, ravnopravne i određene na transparentan način, uvažavajući da postepenost u primjeni tarifne metodologije u prelaznom periodu podrazumjeva i postepenost u izmjenama tarifa, koje će tek na kraju prelaznog perioda u potpunosti biti zasnovane na opravdanim troškovima, a sve u skladu sa odredbama Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, koje se odnose na prelazni period. FERK smatra da izvjesno vrijeme Javno poduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ dioničko društvo Mostar i njen većinski vlasnik moraju ponijeti dio tereta sami.

Na osnovu savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, izvještaja i komentara strana u postupku, kao i na osnovu rezultata cjelokupnog postupka, a slijedeći ciljeve kojima se FERK rukovodio, čije ostvarenje mu je povjerio Zakon o električnoj energiji, a pravila i propisi FERK-a, kao provedbeni akti navedenog Zakona potvrdili, odnosno vodeći se time da tarife trebaju biti razumne, ravnopravne i određene na transparentan način, kao i uvažavajući postepenost u eventualnim izmjenama tarifa, koje će tek na kraju prelaznog perioda u potpunosti biti zasnovane na opravdanim troškovima, te imajući u vidu sve specifične okolnosti koje postoje u elektroenergetskom sektoru i Federaciji Bosne i Hercegovine uopšte, kao i to da je provođenje politike FERK-a u neposrednom odnosu s provođenjem aktivnosti iz usvojenog Akcijskog plana Federacije Bosne i Hercegovine za prestrukturisanje i privatizaciju elektroenergetskog sektora u Bosni i Hercegovini, FERK je odlučio kao u dispozitivu.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja podnosilac zahtjeva i umještači mogu tužbom pokrenuti upravni spor kod Kantonalnog/Županijskog suda u Mostaru u roku od 30 dana od dana prijema rješenja. Tužba se predaje sudu direktno ili mu se šalje poštom preporučeno. Tužba se može izjaviti i na zapisnik kod navedenog suda ili bilo kojeg drugog suda.

PREDSJEDNIK FERK-a
Zdenko Šimunović s.r.